

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๐๑/๒๕๕๗

บริษัท ล. สามไทย จำกัด โจทก์

นายทวีรัตน์

อริยะพัฒน์พาณิชย์

กับพวก

จำเลย

ป.วิ.พ. เขตอำนาจศาล คู่ความร่วมมือ มาตรา ๔ (๑), ๕๙ (๑)

โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองให้รับผิดชอบต่อโจทก์ในฐานะเป็นผู้ชำระบัญชีของบริษัท ส. ลูกหนี้ตามคำพิพากษาของโจทก์ไม่ชำระหนี้แก่โจทก์อันเป็นการฟ้องในมูลละเมิด ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๔ (๑) บัญญัติว่า “คำฟ้อง ให้เสนอต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาล...” ตามบทกฎหมายดังกล่าว โจทก์จึงมีสิทธิที่จะเลือกฟ้องจำเลยทั้งสองตามเขตศาลที่จำเลยทั้งสองมีภูมิลำเนาหรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดก็ได้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานของผู้ชำระบัญชีอันเป็นสถานที่ที่มูลคดีเกิดตั้งอยู่ในเขตอำนาจของศาลชั้นต้น ศาลชั้นต้นจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้

จำเลยทั้งสองเป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัท ส. จำเลยทั้งสองจึงย่อมต้องทราบความเป็นไป การดำเนินการ สถานะของบริษัท ตลอดจนจนความเป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ของบริษัทเป็นอย่างดี ก่อนฟ้องคดีนี้ โจทก์ได้ฟ้องบริษัท ส. ให้ชำระราคาขายรถยนต์แก่โจทก์ต่อศาลชั้นต้น โดยบรรยายฟ้องว่า ก่อนฟ้องบริษัท ส. โดยจำเลยที่ ๑ ในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทได้ทำหนังสือรับสภาพหนี้ต่อโจทก์ว่าเป็นหนี้โจทก์จริง หลังจากนั้นได้ชำระหนี้แก่โจทก์บางส่วน แล้วไม่ชำระอีกเมื่อโจทก์ฟ้องบริษัท ส. ต่อศาลชั้นต้น จำเลยทั้งสองในฐานะกรรมการบริษัทจึงย่อมต้องทราบดีว่าบริษัท ส. มีภาระหนี้สินต่อโจทก์ การที่บริษัท ส. จัดให้มีการประชุมใหญ่ โดยมีจำเลยที่ ๑ เป็นประธานในที่ประชุมและที่ประชุมมีมติพิเศษให้เลิกบริษัท และตั้งจำเลยทั้งสองเป็นผู้ชำระบัญชี จำเลยทั้งสองจึงมีหน้าที่ต้องร่วมกันทำบัญชีบุคคล แสดงความเป็นเจ้าหนี้ลูกหนี้ของบริษัท

โดยเร็วที่สุดที่เป็นวิสัยจะทำได้ ส่งผู้ตรวจสอบบัญชีรับรองความถูกต้อง และมีหน้าที่ชำระสะสางการงานของบริษัทให้เสร็จไป กับจัดการใช้หนี้ของบริษัท จำเลยทั้งสองจึงย่อมต้องทราบดีว่าบริษัท ส. เป็นหนี้โจทก์ โดยไม่จำเป็นต้องทราบจากคำบังคับของศาลชั้นต้นแต่อย่างใด การที่บริษัท รีบเร่งให้มีการประชุมเลิกบริษัทและตั้งจำเลยทั้งสองเป็นผู้ชำระบัญชี โดยมอบให้จำเลยที่ ๑ ไปจดทะเบียนเลิกบริษัทและเสร็จการชำระบัญชี โดยจำเลยทั้งสองไม่กระทำการตามหน้าที่ในการจัดการใช้หนี้ของบริษัท ต่อโจทก์ แม้มติที่ประชุมใหญ่พิเศษของบริษัทจะมอบอำนาจให้จำเลยที่ ๑ เพียงผู้เดียวไปจดทะเบียนเลิกบริษัทและเสร็จการชำระบัญชี แต่ก่อนจะเสร็จ การชำระบัญชี จำเลยทั้งสองต้องร่วมกันทำหน้าที่ผู้ชำระบัญชี จำเลยที่ ๒ จึงย่อมต้องทราบดีว่าจำเลยที่ ๑ ไปจดทะเบียนเลิกบริษัทและเสร็จการชำระบัญชี โดยที่จำเลยทั้งสองยังไม่ได้ชำระหนี้แก่โจทก์ในฐานะผู้ชำระบัญชีและทำให้โจทก์ เสียหาย จำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้ชำระบัญชีจึงต้องร่วมกันรับผิดชอบชำระหนี้ของ บริษัท ส. ดังกล่าวต่อโจทก์

การที่คู่ความร่วมมือคนหนึ่งต้องคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดย่อมเป็นโทษ แก่คู่ความร่วมมือคนนั้นไม่มีผลไปถึงคู่ความร่วมมือคนอื่นที่ได้ต้องคำสั่ง พิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดด้วย กรณีมิใช่เรื่องที่จะนำ ป.วิ.พ. มาตรา ๕๙ (๑) มาใช้บังคับได้ จำเลยที่ ๑ จะต้องคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดจริงหรือไม่ จึงไม่มีผลต่อคดีของจำเลยที่ ๒

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้อง ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองชำระเงิน ๒๕๘,๓๓๐.๓๒ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๒๒๑,๘๖๑ บาท นับถัดจากวันฟ้อง จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ และให้ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๕๑๕๕/๒๕๔๙ แทนโจทก์

จำเลยทั้งสองให้การขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนจำเลยทั้งสอง

โดยกำหนดค่าทนายความ ๓,๐๐๐ บาท

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้จำเลยทั้งสองชำระเงิน ๒๖๐,๐๔๔.๗๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๒๒๑,๘๖๑ บาท นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑) จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ และให้ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความรวม ๖,๐๐๐ บาท

จำเลยที่ ๒ ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่า บริษัทสหมงคลการยาง จำกัด เป็นหนี้โจทก์ตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๕๑๕๕/๒๕๔๙ จำนวน ๒๒๔,๘๖๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงิน ๒๒๑,๘๖๑ บาท นับแต่วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ถึงวันฟ้องคดีนี้ (วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑) เป็นเงิน ๓๓,๓๒๔.๗๓ บาท และค่าฤชาธรรมเนียม ๑,๗๖๐ บาท รวมเป็นเงิน ๒๖๐,๐๔๔.๗๓ บาท ในวันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาดังกล่าว บริษัทสหมงคลการยาง จำกัด ได้มีมติให้เลิกบริษัท โดยในการประชุมลงมติดังกล่าว มีจำเลยที่ ๑ เป็นประธานที่ประชุม ในการประชุมได้ลงมติแต่งตั้งให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เป็นผู้ชำระบัญชีของบริษัท โดยให้กระทำการร่วมกัน เว้นแต่การจดทะเบียนเลิกและเสร็จการชำระบัญชีให้จำเลยที่ ๑ ลงลายมือชื่อ ต่อมาวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๐ จำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้ชำระบัญชีได้จดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ ๒ ประการแรกว่า คดีนี้อยู่ในเขตอำนาจของศาลชั้นต้นหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองให้รับผิดชอบต่อโจทก์ฐานะเป็นผู้ชำระบัญชีของบริษัทสหมงคลการยาง จำกัด ลูกหนี้ตามคำพิพากษาของโจทก์ไม่ชำระหนี้แก่โจทก์อันเป็นการฟ้องในมูลละเมิดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔ (๑) บัญญัติว่า “คำฟ้อง ให้เสนอต่อศาลที่จำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาล...” ตามบทกฎหมายดังกล่าว โจทก์จึงมีสิทธิที่จะเลือกฟ้องจำเลยทั้งสองตามเขตศาลที่จำเลยทั้งสองมีภูมิลำเนาหรือต่อศาลที่มูลคดีเกิดก็ได้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานของผู้ชำระบัญชีตั้งอยู่เลขที่ ๒๘๒ - ๒๘๔ ถนนไมตรีจิตต์ แขวงป้อมปราบ

เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร อันเป็นสถานที่ที่มูลคดีเกิดตั้งอยู่ในเขตอำนาจของศาลชั้นต้น ศาลชั้นต้นจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ ๒ ประการต่อไปว่า จำเลยที่ ๒ กระทำละเมิดต่อโจทก์หรือไม่ ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองเป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทสหมงคลการยาง จำกัด จำเลยทั้งสองจึงย่อมต้องทราบความเป็นไป การดำเนินการ สถานะของบริษัท ตลอดจนความเป็นเจ้าหนี้ และลูกหนี้ของบริษัทเป็นอย่างดี ก่อนฟ้องคดีนี้โจทก์ได้ฟ้องบริษัทสหมงคลการยาง จำกัด ให้ชำระค่างวดรถยนต์แก่โจทก์ต่อศาลชั้นต้น โดยบรรยายฟ้องว่า ก่อนฟ้องบริษัทสหมงคลการยาง จำกัด โดยจำเลยที่ ๑ ในฐานะกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัทได้ทำหนังสือรับสภาพหนี้ต่อโจทก์ว่าเป็นหนี้โจทก์จริง หลังจากนั้นได้ชำระหนี้แก่โจทก์บางส่วน แล้วไม่ชำระอีก เมื่อโจทก์ฟ้องบริษัทสหมงคลการยาง จำกัด ต่อศาลชั้นต้น จำเลยทั้งสองในฐานะกรรมการบริษัทจึงย่อมต้องทราบดีว่าบริษัทสหมงคลการยาง จำกัด มีภาระหนี้สินต่อโจทก์ การที่บริษัทสหมงคลการยาง จำกัด จัดให้มีการประชุมใหญ่ โดยมีจำเลยที่ ๑ เป็นประธานในที่ประชุมและที่ประชุมมีมติพิเศษให้เลิกบริษัท และตั้งจำเลยทั้งสองเป็นผู้ชำระบัญชี จำเลยทั้งสองจึงมีหน้าที่ต้องร่วมกันทำบัญชีงบดุล แสดงความเป็นเจ้าหนี้ลูกหนี้ของบริษัทโดยเร็วที่สุดที่เป็นวิสัยจะทำได้ ส่งผู้ตรวจสอบบัญชีรับรองความถูกต้อง และมีหน้าที่ชำระสะสางการงานของบริษัทให้เสร็จไป กับจัดการใช้หนี้ของบริษัท จำเลยทั้งสองจึงย่อมต้องทราบดีว่าบริษัทสหมงคลการยาง จำกัด เป็นหนี้โจทก์ โดยไม่จำเป็นต้องทราบจากคำบังคับของศาลชั้นต้นแต่อย่างใด การที่บริษัทรีบเร่งให้มีการประชุมเลิกบริษัท และตั้งจำเลยทั้งสองเป็นผู้ชำระบัญชี โดยมอบให้จำเลยที่ ๑ ไปจดทะเบียนเลิกบริษัท และเสร็จการชำระบัญชี โดยจำเลยทั้งสองไม่กระทำการตามหน้าที่ในการจัดการใช้หนี้ของบริษัทต่อโจทก์ แม้มติที่ประชุมใหญ่พิเศษของบริษัทจะมอบอำนาจให้จำเลยที่ ๑ เพียงผู้เดียวไปจดทะเบียนเลิกบริษัทและเสร็จการชำระบัญชี แต่ก่อนจะเสร็จการชำระบัญชี จำเลยทั้งสองต้องร่วมกันทำหน้าที่ผู้ชำระบัญชี จำเลยที่ ๒ จึงย่อมต้องทราบดีว่าจำเลยที่ ๑ ไปจดทะเบียนเลิกบริษัทและเสร็จการชำระบัญชี โดยที่จำเลยทั้งสองยังไม่ได้ชำระหนี้แก่โจทก์ในฐานะผู้ชำระบัญชีและทำให้โจทก์

เสียหาย จำเลยที่ ๒ ในฐานะผู้ชำระบัญชีจึงต้องร่วมกันรับผิดชอบหนี้ของ บริษัทสหมงคลการยาง จำกัด ดังกล่าวต่อโจทก์

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ ๒ ประการสุดท้ายว่า ขณะคดีนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ จำเลยที่ ๑ เด็ดขาด แม้ต่อมาจะมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ มาตรา ๑๓๕ (๒) ที่ว่า ลูกหนี้ไม่ควรถูกพิพากษาให้ล้มละลาย จึงต้องจำหน่ายคดีในส่วนของจำเลยที่ ๑ ออกจากสารบบความ เนื่องจากพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ มาตรา ๒๗ ที่บัญญัติว่า “เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดแล้ว เจ้าหนี้จะขอรับชำระหนี้ได้ก็แต่โดยปฏิบัติตามวิธีการที่กล่าวไว้ในพระราชบัญญัตินี้ แม้จะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หรือเป็นเจ้าหนี้ที่ได้ฟ้องคดีแพ่งไว้แล้วนั้น” เห็นว่า การที่คู่ความร่วมคนหนึ่งต้องคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดย่อมเป็นโทษแก่คู่ความร่วมคนนั้นไม่มีผลไปถึงคู่ความร่วมคนอื่นที่มีได้ต้องคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดด้วย กรณีมิใช่เรื่องที่จะนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๙ (๑) มาใช้บังคับได้ จำเลยที่ ๑ จะต้องคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดจริงหรือไม่จึงไม่มีผลต่อคดีของจำเลยที่ ๒ ฎีกาของจำเลยที่ ๒ ทุกข้อฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน ให้จำเลยที่ ๒ ใช้ค่าทนายความชั้นฎีกาแทนโจทก์ ๗,๕๐๐ บาท ค่าฤชาธรรมเนียมอื่นชั้นฎีกาให้เป็นพับ

(สมชาย พันธุมะโอภาส - วิรุฬห์ แสงเทียน - สิริรัตน์ จันทรา)

ประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์ - ย่อ

เมธี ประจงการ - ตรวจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๐๔/๒๕๕๗

นางवास ไชยแป้น

โจทก์

นายอำภรณ์ แซ่กู่

จำเลย

ป.วิ.พ. อำนาจฟ้อง มาตรา ๕๕

พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๘ มาตรา ๓๙

บุคคลที่อยู่ในบังคับห้ามทำการแบ่งแยกหรือโอนสิทธิในที่ดิน ตาม มาตรา ๓๙ แห่ง พ.ร.บ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๘ นั้น ตามตัวบทกฎหมายดังกล่าวบัญญัติไว้ชัดแจ้งว่า ต้องเป็นบุคคลที่ได้รับสิทธิ ในที่ดินมาโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเท่านั้น แต่ขณะที่ ส. ยกที่ดิน ที่ ส. ครอบครองทำประโยชน์รวมทั้งหมด เนื้อที่ ๘๘ ไร่เศษ ให้แก่บุตรแต่ละคน นั้น ส. ยังมีใช้บุคคลที่ได้รับสิทธิในที่ดินทั้งหมดมาโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม ที่ดินที่ ส. ครอบครองจึงมิใช่ที่ดินที่ ส. ได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดิน เพื่อการเกษตรกรรมอันจักต้องห้ามมิให้โอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่น ตาม พ.ร.บ.การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๘ มาตรา ๓๙ คำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ที่หยิบยกปัญหาข้อนี้ขึ้นวินิจฉัยคำฟ้องโจทก์ว่า โจทก์ ไม่มีอำนาจฟ้อง จึงเป็นการไม่ชอบด้วยบทกฎหมายดังกล่าวข้างต้น

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้ห้ามจำเลยและบริวารเข้าไปกรีดยางพารา หรือกระทำการใด ๆ ในที่ดินตามสารบัญญัติทะเบียนที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เลขที่ ๒๙๕๕ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ทั้งหมด ๒๔ ไร่ ๕๖ ตารางวา ให้จำเลยชดใช้ ค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงิน ๑๘๐,๐๐๐ บาท และค่าเสียหายเดือนละ ๔๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยและบริวารจะหยุดเข้าไปกรีดยางพารา ในที่ดินแปลงดังกล่าว

จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยและบริวารออกไปจากที่ดินหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข) เลขที่ ๒๙๕๕ เล่มที่ ๓๐ หน้า ๕๕ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ห้ามจำเลยและบริวารเข้าไปกรีดยางพาราหรือกระทำการใด ๆ ในที่ดินดังกล่าวอีก ให้จำเลยใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เดือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันฟ้อง (ฟ้องวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๙) เป็นต้นไปจนกว่าจำเลยและบริวารจะออกไปจากที่ดินดังกล่าว กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ ๖,๐๐๐ บาท

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษากลับ ให้ยกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า มีปัญหาข้อกฎหมายที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ ซึ่งปัญหาข้อนี้คู่ความมิได้หยิบยกขึ้นต่อสู้เป็นประเด็นพิพาทกันมาในศาลชั้นต้น การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ เห็นว่า เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน จึงหยิบยกข้อปัญหาข้อนี้ขึ้นวินิจฉัยเองว่า ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๘ มาตรา ๓๙ บัญญัติว่า “ที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะทำการแบ่งแยกหรือโอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือโอนไปยังสถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” เมื่อโจทก์จำเลยต่างกล่าวอ้างว่า นายสีพงศ์ยกที่ดินพิพาทให้แก่ตน เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๙ ดังกล่าวข้างต้น การยกให้จึงตกเป็นโมฆะทำให้โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง นั้น เห็นว่า บุคคลที่อยู่ในบังคับห้ามทำการแบ่งแยกหรือโอนสิทธิในที่ดิน ตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๘ นั้น ตามตัวบทกฎหมายดังกล่าวบัญญัติไว้ชัดแจ้งว่า ต้องเป็นบุคคลที่ได้รับสิทธิในที่ดินมาโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเท่านั้น แต่ข้อเท็จจริงที่โจทก์จำเลยไม่ได้เถียงกันฟังได้ว่า ขณะที่นายสีพงศ์ยกที่ดินที่นายสีพงศ์ครอบครองทำประโยชน์รวมทั้งหมด เนื้อที่ ๘๘ ไร่เศษ ให้แก่บุตรแต่ละคน นั้น นายสีพงศ์

ยังมีใช้บุคคลที่ได้รับสิทธิในที่ดินทั้งหมดมาโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ดินที่นายสีพงศ์ครอบครองจึงมีใช้ที่ดินที่นายสีพงศ์ได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดิน เพื่อการเกษตรกรรมอันจักต้องห้ามมิให้ออนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่น ตาม พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๘ มาตรา ๓๙ ดังนั้น คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ที่หยิบยกปัญหาข้อนี้ขึ้นวินิจฉัยคำฟ้องโจทก์ว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง จึงเป็นการไม่ชอบด้วยบทกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ฎีกา ของโจทก์ฟังขึ้น เมื่อผลแห่งการวินิจฉัยฎีกาของโจทก์เป็นเช่นนี้ คดีจึงมีปัญหา ที่จะต้องวินิจฉัยตามประเด็นที่จำเลยทั้งสองอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้น ต่อไป ทั้งในประเด็นว่า สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ออกหนังสือ อนุญาตให้เข้าไปทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข) เลขที่ ๒๙๕๕ อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้แก่โจทก์โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และในประเด็นเรื่องค่าเสียหายด้วย ซึ่งประเด็นพิพาทตามอุทธรณ์ของจำเลยทั้งสอง ประเด็นดังกล่าว ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ยังไม่ได้วินิจฉัย อีกทั้งคดีนี้คู่ความยังอาจถูก จำกัดสิทธิในการฎีกาด้วย จึงสมควรย้อนสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ วินิจฉัย ก่อนตามลำดับชั้นศาล

พิพากษายกคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ วินิจฉัยคดีตามประเด็นที่จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ แล้วมีคำพิพากษาใหม่ตามรูปคดี ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ รวมสั่งเมื่อมีคำพิพากษาใหม่

(ธานีศ เกศพิทักษ์ – เมทินี ชโลธร – ฅัญฐชัย ไวยภาษจิรกุล)

ประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์ – ย่อ / ตรวจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๐๕๔/๒๕๕๗

บริษัทเอ็ม เอส ไอ จี ประกันภัย
(ประเทศไทย) จำกัด โจทก์
บริษัทเฟดเดอร์ล เอ็กซ์เพรส
(ประเทศไทย) จำกัด จำเลย

พ.ร.บ. ว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง,
๔ วรรคสาม (๑), ๘ วรรคสอง, ๑๐

พ.ร.บ.ว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ข้อตกลงในสัญญาระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจการค้า หรือวิชาชีพ หรือในสัญญาสำเร็จรูป หรือในสัญญาขายฝากที่ทำให้ผู้ประกอบ ธุรกิจการค้า หรือวิชาชีพ หรือผู้กำหนดสัญญาสำเร็จรูป หรือผู้ซื้อฝาก ได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเกินสมควรเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมและ ให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น และ ในวรรคสาม (๑) กำหนดให้ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดที่เกิดจาก การผิดสัญญาที่มีลักษณะหรือมีผลให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติหรือ รับภาระเกินกว่าที่วิญญูชนจะพึงคาดหมายได้ตามปกติ เป็นข้อตกลงที่อาจ ถือได้ว่าทำให้ได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ดังนั้น การจะพิจารณาว่า ข้อจำกัดความรับผิดของจำเลยตามใบรับขนของทางอากาศ เป็นข้อสัญญา ที่ไม่เป็นธรรมหรือไม่จึงต้องพิจารณาว่าข้อจำกัดความรับผิดนั้นเป็นผลทำให้ จำเลยซึ่งเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขและข้อจำกัดความรับผิดนั้นได้เปรียบผู้ส่ง ซึ่งเป็นคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเกินสมควรหรือไม่

สัญญารับขนของทางอากาศระหว่างผู้ส่งกับจำเลยมีลักษณะเป็นสัญญา ต่างตอบแทนซึ่งคู่สัญญาต่างมีหน้าที่จะต้องชำระตอบแทนกัน โดยหน้าที่ผูกพัน ฝ่ายหนึ่งเป็นมูลฐานของการชำระหนี้ของอีกฝ่ายหนึ่ง จำเลยซึ่งเป็นผู้ขนส่ง มีหน้าที่ที่จะต้องขนส่งสินค้าไปส่งให้แก่ผู้รับตราส่ง หากสินค้าสูญหายหรือ เสียหายอันเกิดขึ้นจากการผิดสัญญาก็ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย ส่วนผู้ส่ง

ก็มีหน้าที่ที่ต้องชำระค่าระวางขนส่งตามอัตราที่ตกลงกัน อัตราค่าระวางที่ผู้ส่งต้องรับภาระสัมพันธ์โดยตรงกับมูลค่าสินค้าที่สำแดงเพื่อการขนส่ง เช่นเดียวกับจำนวนความรับผิดชอบสินค้าสูญหายหรือเสียหายโดยเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นตามกัน หากสำแดงราคาสินค้าไว้สูง ผู้ส่งก็ต้องเรียกค่าขนส่งเพิ่มขึ้น แต่หากสินค้าสูญหายหรือเสียหายก็จะได้รับการชดใช้ตามมูลค่าที่สำแดงไว้ แต่ไม่เกินจำนวนตามที่จำเลยกำหนดเท่านั้น ดังนั้น มูลค่าสินค้าเพื่อการขนส่งที่ระบุจึงเป็นเกณฑ์ในการคำนวณราคาค่าระวางขนส่งและจำนวนความรับผิดชอบที่ผู้ขนส่งคิดค่าระวางเพิ่มขึ้นก็เนื่องมาจากมีต้นทุนเพิ่มขึ้นจากการเพิ่มภาระในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หน้าที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะต้องชำระตอบแทนกันในส่วนนี้จึงถือเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญขนาดเดียวกัน หากผู้ส่งต้องการค่าสินไหมทดแทนที่มากขึ้นก็ต้องยอมจ่ายค่าระวางขนส่งสูงขึ้นจึงจะเป็นธรรมแก่คู่สัญญาทั้งสองฝ่าย เมื่อสินค้าพิพาทมีมูลค่าเกินกว่าจำนวนสูงสุดที่จำเลยอนุญาตให้สำแดงไปมาก ประกอบพฤติการณ์ที่ผู้ส่งซึ่งเป็นลูกค้าที่ใช้บริการขนส่งสินค้าของจำเลยไปต่างประเทศอยู่เป็นประจำ ย่อมทราบดีถึงเงื่อนไขการขนส่งและข้อจำกัดความรับผิดชอบของจำเลย แต่สมัครใจเข้าทำสัญญารับขนของทางอากาศกับจำเลย และได้แจ้งหรือระบุมูลค่าสินค้าเพื่อการขนส่งไว้ ทั้งยังได้ทำประกันภัยเพื่อคุ้มครองความเสี่ยงภัยจากการสูญหายหรือเสียหายของสินค้านี้ระหว่างการขนส่งกับโจทก์เต็มมูลค่าของสินค้าโดยยอมเสียเบี้ยประกันภัยอันเป็นทางเลือกอย่างอื่น แสดงให้เห็นชัดถึงเจตนาที่จะเข้าเอาประโยชน์จากการที่จะไม่ต้องเสียค่าระวางเพิ่ม และหากสินค้าสูญหายหรือเสียหายผู้ส่งยังได้รับชดใช้ตามกฎหมายธรรมประกันภัย ดังนั้น เงื่อนไขการขนส่งและข้อจำกัดความรับผิดชอบตามใบรับขนของทางอากาศดังกล่าวมิได้มีผลให้ผู้ส่งซึ่งเป็นผู้เอาประกันภัยรับภาระเกินกว่าที่วิญญูชนจะพึงคาดหมายได้ตามปกติหรือทำให้จำเลยซึ่งเป็นผู้ขนส่งได้เปรียบผู้เอาประกันภัยเกินสมควรแต่อย่างใด ข้อจำกัดความรับผิดชอบของจำเลยจึงมิใช่ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมและบังคับได้

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยติดตามเอาสินค้านั้นแก่โจทก์ในสภาพเรียบร้อยครบถ้วน หากไม่สามารถคืนได้ให้จำเลยชดเชยค่าสินค้าจำนวน ๒๘๓,๘๔๖.๖๒ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของเงินต้นจำนวนดังกล่าวนับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางวินิจฉัยว่า ข้อตกลงจำกัดความรับผิดด้านหลังใบรับขนของทางอากาศ มีลักษณะเป็นข้อตกลงที่ได้ทำไว้ล่วงหน้าเพื่อยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดเพื่อละเมิดหรือผิดสัญญาในความเสียหายต่อทรัพย์สินอันเกิดจากการกระทำของลูกหนี้เองหรือของบุคคลอื่นที่ลูกหนี้ต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.๒๕๕๐ มาตรา ๘ วรรคสอง จึงมีผลเพียงเท่าที่บังคับได้เพียงเท่าที่เป็นธรรม และพอสมควรแก่กรณีตามมาตรา ๑๐ พิพากษาให้จำเลยชำระเงินจำนวน ๑๔๑,๙๒๓.๓๑ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของเงินต้นจำนวนดังกล่าว นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ ๑๐,๐๐๐ บาท ค่าขออื่นให้ยก

โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ต่อศาลฎีกา โดยผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางรับรองว่าอุทธรณ์โจทก์มีเหตุสมควรจะอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงได้

ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้แย้งกันในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติว่า บริษัทอินคา เทอร์ริทอรีส์ จำกัด ผู้ขายซึ่งเป็นผู้ส่งสินค้าว่าจ้างให้จำเลยขนส่งสินค้าพิพาทประเภทเครื่องประดับทำด้วยเงินจำนวน ๑,๓๖๑ ชิ้น จากประเทศไทยไปส่งให้แก่ผู้ซื้อที่ประเทศสหราชอาณาจักร ตามใบกำกับสินค้าและใบรับขนของทางอากาศ ซึ่งใบรับขนของทางอากาศมีข้อความจำกัดความรับผิดของผู้ขนส่งในกรณีสินค้าสูญหายไว้ไม่เกิน ๒๐.๓๘ ดอลลาร์สหรัฐ ต่อน้ำหนัก ๑ กิโลกรัม ผู้ส่งเป็นผู้ประกอบการค้าสินค้าประเภทเครื่องประดับและเคยว่าจ้างจำเลยขนส่งสินค้ามาแล้วหลายครั้ง ในการขนส่ง

สินค้าครึ่งพิกาท ผู้ส่งได้ทำสัญญาประกันภัยไว้กับโจทก์ ซึ่งโจทก์ตกลงรับประกันภัย ความเสียหายหรือสูญหายของสินค้าพิกาทระหว่างการขนส่งสินค้าทางอากาศ จากต้นทางจนถึงปลายทาง ผู้ส่งส่งมอบสินค้าพิกาทให้จำเลยครบถ้วนแล้ว ต่อมา ปรากฏว่าผู้ซื้อไม่ได้รับเนื่องจากสินค้าพิกาททั้งหมดสูญหายไประหว่างการขนส่ง ผู้ส่งทวงถามให้จำเลยรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย จำเลยเพิกเฉย ผู้ส่งจึงเรียกร้อง จากโจทก์ โจทก์ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ส่งแล้วเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เป็นเงิน ๒๘๓,๘๔๖.๖๒ บาท

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ว่า ผู้ส่งตกลงด้วยกับข้อจำกัด ความรับผิดชอบใบรับขนของทางอากาศหรือไม่ จำเลยมีนางสาวเพิ่มทรัพย์ซึ่งมีหน้าที่ บริหารทั่วไปในสำนักงานของบริษัทจำเลยมาเบิกความยืนยันว่า ผู้ส่งเป็นผู้เตรียม และกรอกข้อความในใบรับขนของทางอากาศเองโดยใช้เครื่องพิมพ์และโปรแกรม คอมพิวเตอร์ที่จำเลยติดตั้งให้ เมื่อจะใช้บริการระบบนี้ในครั้งแรกจะต้องยอมรับ เงื่อนไขในการส่งโดยการคลิกคำว่า “I Accept” ซึ่งมีเงื่อนไขและข้อกำหนดตาม สัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิพร้อมค่าแปล ผู้ส่งทราบดีและตกลงด้วยกับข้อจำกัด ความรับผิดชอบใบรับขนของทางอากาศ และได้สำแดงราคาเพื่อพิธีการศุลกากรไว้ในใบรับขนของทางอากาศ โดยจำเลยมีใบรับขนของทางอากาศและสัญญาอนุญาต ให้ใช้สิทธิสนับสนุนค่าเบิกความดังกล่าว ซึ่งในใบรับขนของทางอากาศมีข้อความ เงื่อนไขของสัญญาที่ด้านบนของเอกสารใบรับขนของทางอากาศอย่างชัดเจนว่า ผู้ส่งตกลงด้วยกับข้อกำหนดที่ปรากฏอยู่ในใบรับขนของทางอากาศ เมื่อนางสาวศศิณา พยานโจทก์มาเบิกความถึงวิธีการจัดพิมพ์ใบรับขนของทางอากาศ ก็เบิกความ เจือสมกับทางนำสืบของจำเลยโดยพยานปากนี้ไม่ได้เบิกความโต้แย้งว่าใบรับขนของ ทางอากาศไม่มีเงื่อนไขที่ชัดเจนดังกล่าว ประกอบกับข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติไป แล้วว่า ผู้ส่งเป็นบริษัทผู้ประกอบการค้าเครื่องประดับที่ต้องส่งสินค้าประเภทนี้ ไปขายต่างประเทศและเคยว่าจ้างจำเลยมาหลายครั้งแล้ว จึงเชื่อได้ว่าผู้ส่งน่าจะมี พนักงานที่ตรวจสอบและต่อรองสัญญาว่าจ้างขนส่งสินค้าและรู้ต้นทุนค่าระวางของตน และขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ขนส่งที่เป็นคู่ค้าของตนเป็นอย่างดีอยู่แล้ว พยานหลักฐานของจำเลยมีน้ำหนักน่าเชื่อถือกว่าพยานหลักฐานของโจทก์ เชื่อว่า

ผู้ส่งตกลงด้วยกับข้อจำกัดความรับผิดชอบตามใบรับขนของทางอากาศ อุทธรณ์ของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลยว่า เงื่อนไขการจำกัดความรับผิดชอบของทางอากาศเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมหรือไม่ เห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๔ วรรคหนึ่งบัญญัติให้ข้อตกลงในสัญญาระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจการค้า หรือวิชาชีพ หรือในสัญญาสำเร็จรูป หรือในสัญญาขายฝากที่ทำให้ผู้ประกอบธุรกิจการค้า หรือวิชาชีพ หรือผู้กำหนดสัญญาสำเร็จรูป หรือผู้ซื้อฝากได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเกินสมควรเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมและให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น และในวรรคสาม (๑) กำหนดให้ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบที่เกิดจากการผิดสัญญาที่มีลักษณะหรือมีผลให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติหรือรับภาระเกินกว่าที่วิญญูชนจะพึงคาดหมายได้ตามปกติ เป็นข้อตกลงที่อาจถือได้ว่าทำให้ได้เปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ดังนั้น การจะพิจารณาว่าข้อจำกัดความรับผิดชอบของจำเลยตามใบรับขนของทางอากาศเป็นข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมหรือไม่ จึงต้องพิจารณาว่าข้อจำกัดความรับผิดชอบนั้นเป็นผลทำให้จำเลยซึ่งเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขและข้อจำกัดความรับผิดชอบนั้นได้เปรียบผู้ส่งซึ่งเป็นคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเกินสมควรหรือไม่ ข้อเท็จจริงได้ความตามทางนำสืบของจำเลยโดยโจทก์มิได้โต้แย้งเป็นอย่างอื่นว่า ใบรับขนของทางอากาศซึ่งเป็นแบบฟอร์มของจำเลยด้านหน้ามีช่องให้ผู้กรอกรายละเอียดของสินค้าโดยรายการสำแดงราคาสินค้าแยกออกเป็น ๒ ช่องย่อย คือ ช่องสำแดงราคาสินค้าเพื่อดำเนินพิธีการศุลกากรซึ่งผู้ส่งทุกรายจำเป็นต้องระบุไว้เพื่อคำนวณการเสียภาษี กับช่องสำแดงราคาสินค้าเพื่อการขนส่งซึ่งไม่บังคับให้ผู้ส่งต้องสำแดง ผู้ส่งจะระบุหรือไม่ระบุก็ได้ แต่หากมีการระบุราคาสินค้าที่ช่องนี้จะส่งผลต่ออัตราการคิดค่าธรรมเนียมการขนส่งและข้อจำกัดความรับผิดชอบของจำเลยในกรณีสินค้าสูญหาย เสียหาย หรือขนส่งล่าช้า กล่าวคือ หากผู้ส่งไม่สำแดงราคาเพื่อการขนส่งไว้ในใบรับขนของทางอากาศ ความรับผิดชอบของจำเลยจะจำกัดไว้สูงสุดไม่เกิน ๒๐.๓๘ ดอลลาร์สหรัฐ ต่อน้ำหนักสินค้า ๑ กิโลกรัม แต่หากผู้ส่งประสงค์จะให้จำเลยรับผิดชอบจำนวนราคาสินค้าที่สำแดงไว้ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงกว่า

ข้อจำกัดความรับผิดของจำเลยกรณีทั่วไป ผู้ส่งจะต้องสำแดงราคาสินค้าเพื่อการขนส่งไว้ในใบรับขนของทางอากาศ และกรณีนี้ผู้ส่งจะต้องเสียค่าธรรมเนียมการขนส่งบวกค่าบริการประกันภัยเพิ่มขึ้นต่อราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นทุก ๆ ๑๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ เห็นว่า สัญญารับขนของทางอากาศระหว่างผู้ส่งกับจำเลยมีลักษณะเป็นสัญญาต่างตอบแทนซึ่งคู่สัญญาต่างมีหน้าที่จะต้องชำระตอบแทนกัน โดยหน้าที่ผูกพันฝ่ายหนึ่งเป็นมูลฐานของการชำระหนี้ของอีกฝ่ายหนึ่ง จำเลยซึ่งเป็นผู้ขนส่งมีหน้าที่ที่จะต้องขนส่งสินค้าไปส่งให้แก่ผู้รับตราส่ง หากสินค้าสูญหายหรือเสียหายอันเกิดขึ้นจากการผิดสัญญาก็ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย ส่วนผู้ส่งก็มีหน้าที่ที่ต้องชำระค่าระวางขนส่งตามอัตราที่ตกลงกัน ซึ่งจากเงื่อนไขการขนส่งที่กล่าวมาเห็นได้ชัดว่า อัตราค่าระวางที่ผู้ส่งต้องรับภาระสัมพันธ์โดยตรงกับมูลค่าสินค้าที่สำแดงเพื่อการขนส่งเช่นเดียวกับจำนวนความรับผิดกรณีสินค้าสูญหายหรือเสียหายโดยเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นตามกัน หากสำแดงราคาสินค้าไว้สูง ผู้ส่งก็ต้องเรียกค่าขนส่งเพิ่มขึ้น แต่หากสินค้าสูญหายหรือเสียหายก็จะได้รับการชดเชยตามมูลค่าที่สำแดงไว้แต่ไม่เกินจำนวนตามที่จำเลยกำหนดเท่านั้น ดังนั้น มูลค่าสินค้าเพื่อการขนส่งที่ระบุจึงเป็นเกณฑ์ในการคำนวณราคาอัตราค่าระวางขนส่งและจำนวนความรับผิด การที่ผู้ขนส่งคิดค่าระวางเพิ่มขึ้นก็เนื่องมาจากมีต้นทุนเพิ่มขึ้นจากการเพิ่มภาระในการชดเชยค่าสินไหมทดแทน หน้าที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายจะต้องชำระตอบแทนกันในส่วนนี้จึงถือเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญขนาดเดียวกัน หากผู้ส่งต้องการค่าสินไหมทดแทนที่มากขึ้นก็ต้องยอมจ่ายค่าระวางขนส่งสูงขึ้นจึงจะเป็นธรรมแก่คู่สัญญาทั้งสองฝ่าย เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่าสินค้าพิพาทมีมูลค่ารวม ๘,๒๖๘.๑๘ ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเกินกว่าจำนวนสูงสุดที่จำเลยอนุญาตให้สำแดงไปมาก ประกอบพฤติการณ์ที่ผู้ส่งซึ่งเป็นลูกค้าที่ใช้บริการขนส่งสินค้าของจำเลยไปต่างประเทศอยู่เป็นประจำย่อมทราบดีถึงเงื่อนไขการขนส่งและข้อจำกัดความรับผิดของจำเลย แต่สมัครใจเข้าทำสัญญารับขนของทางอากาศกับจำเลย และไม่ได้แจ้งหรือระบุมูลค่าสินค้าเพื่อการขนส่งไว้ ทั้งยังได้ทำประกันภัยเพื่อคุ้มครองความเสี่ยงภัยจากการสูญหายหรือเสียหายของสินค้านี้ระหว่างการขนส่งกับโจทก์เต็มมูลค่าของสินค้าโดยยอมเสียเบี้ยประกันภัยอันเป็นทางเลือกอย่างอื่น แสดงให้เห็นชัดถึงเจตนาที่จะเข้าเอาประโยชน์จากการ

ที่จะไม่ต้องเสียค่าระวางเพิ่ม และหากสินค้าสูญหายหรือเสียหายผู้ส่งยังได้รับชดใช้ตามกรรมธรรม์ประกันภัย ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามพฤติการณ์ ทางเลือกและทางได้เสียทุกอย่างของผู้ส่งกับจำเลยแล้ว เห็นว่า เงื่อนไขการขนส่งและข้อจำกัดความรับผิดชอบตามใบรับขนของทางอากาศดังกล่าวมิได้มีผลให้ผู้ส่งซึ่งเป็นผู้อุปประกันภัยรับภาระเกินกว่าที่วิญญูชนจะพึงคาดหมายได้ตามปกติหรือทำให้จำเลยซึ่งเป็นผู้ขนส่งได้เปรียบผู้อุปประกันภัยเกินสมควรแต่อย่างใด ข้อจำกัดความรับผิดชอบของจำเลยจึงมิใช่ข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมและบังคับได้ ที่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบชำระเงินต่อโจทก์ โดยนำบทบัญญัติตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ.๒๕๔๐ มาใช้บังคับให้จำเลยในคดีนี้ต้องรับภาระเกินกว่าจำนวนความรับผิดชอบตามที่ระบุในใบรับขนของทางอากาศ ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ เมื่อสินค้าที่สูญหายมีน้ำหนัก ๑๖.๔ กิโลกรัม จำเลยในฐานะผู้ขนส่งจึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้อุปประกันภัยเป็นเงิน ๓๓๔.๒๓ ดอลลาร์สหรัฐ ตามข้อจำกัดความรับผิดชอบ และเมื่อโจทก์จ่ายค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้อุปประกันภัยอันเป็นเหตุให้ได้รับช่วงสิทธิมาโดยคิดอัตราแลกเปลี่ยนตามกรรมธรรม์ประกันภัย ๑ ดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับ ๓๔.๓๓ บาท จึงใช้อัตราแลกเปลี่ยนเดียวกันในการคิดคำนวณเงินที่จำเลยต้องรับผิดชอบ ๓๓๔.๒๓ ดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นเงินบาทได้เป็นเงินจำนวน ๑๑,๔๗๔.๑๒ บาท อุทธรณ์ของจำเลยฟังขึ้น

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยใช้เงิน ๑๑,๔๗๔.๑๒ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับถัดจากวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ อันเป็นวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ นอกจากนี้แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง

(วิระพล ตั้งสุวรรณ – อร่าม เสนามนตรี – ไมตรี ศรีอรุณ)

ประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์ - ย่อ

ปิยนุช มนุรังสรรค์ - ตรวจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๘๑๒/๒๕๕๗

นายสันติ ศรีแวนแก้ว โจทก์

บริษัทแอ็ดวานซ์ มิลเลนเนียม

คอนซัลแตนท์ จำกัด

กับพวก

จำเลย

ป.วิ.อ. ข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย นำวิธีพิจารณาในศาลอุทธรณ์มาใช้
ในชั้นฎีกา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง, ๒๒๕

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗, ๒๕ (๕)

ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษปรับจำเลยที่ ๑ เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท
จำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๓ เดือนและปรับ ๑๒,๐๐๐ บาท โดยมีผู้พิพากษา
ลงลายมือชื่อในคำพิพากษาเพียงคนเดียวเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติ
ให้ถูกต้องตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗ ประกอบมาตรา ๒๕
(๕) ทั้งนี้เพราะผู้พิพากษาคณะเดียวจะพิพากษาลงโทษปรับเกินหนึ่งหมื่นบาท
ไม่ได้ คำพิพากษาศาลชั้นต้นจึงไม่ชอบด้วยบทกฎหมายข้างต้น ซึ่งมีผล
ทำให้ศาลอุทธรณ์ยังไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ได้ ต้องให้ศาลชั้นต้น
ดำเนินการให้ถูกต้องก่อนปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับ
ความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกาศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้น
วินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องว่าขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่า
ด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๔ ประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๘๓, ๘๑

ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่า คดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง

จำเลยทั้งสองให้การขอถอนคำให้การเดิมและให้การใหม่เป็นรับสารภาพ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๔ (ที่ถูกประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓) ปรับจำเลยที่ ๑ เป็นเงิน ๒๔,๐๐๐ บาท จำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๖ เดือน และปรับ ๒๔,๐๐๐ บาท จำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้จำเลยทั้งสองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คนละกึ่งหนึ่ง คงปรับจำเลยที่ ๑ เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท จำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๓ เดือน และปรับ ๑๒,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ลงโทษจำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๓ เดือน จำเลยที่ ๒ ให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ เดือน ๑๕ วันสถานเดียว ไม่รอการลงโทษและไม่ปรับ สำหรับจำเลยที่ ๑ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

จำเลยที่ ๒ ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษปรับจำเลยที่ ๑ เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท จำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๓ เดือนและปรับ ๑๒,๐๐๐ บาท โดยมีผู้พิพากษาลงลายมือชื่อในคำพิพากษาเพียงคนเดียวเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗ ประกอบมาตรา ๒๕ (๕) ทั้งนี้เพราะผู้พิพากษาคณเดียวจะพิพากษาลงโทษปรับเกินหนึ่งหมื่นบาทไม่ได้ คำพิพากษาศาลชั้นต้นจึงไม่ชอบด้วยบทกฎหมายข้างต้น ซึ่งมีผลทำให้ศาลอุทธรณ์ยังไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีนี้ได้ ต้องให้ศาลชั้นต้นดำเนินการให้ถูกต้องก่อนปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ศาลชั้นต้น
มีคำพิพากษาใหม่ ให้มีผู้พิพากษาครบองค์คณะ

(วิทยา วีระประจักษ์ – รัชพันธ์ ประพุทธนิตินสาร – พิทักษ์ คงจันทร์)

ประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์ - ย่อ

วิชิต สิริธรรมชโย - ตรวจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๙๗๙/๒๕๕๗

บริษัทชัยรัชการ

(กรุงเทพ) จำกัด

โจทก์

นายบุญรอด ศรีปิ่น

ผู้ร้อง

นายคำรณ บางจริง

กับพวก

จำเลย

ป.พ.พ. ผู้อยู่ในฐานะจดทะเบียนสิทธิของตนได้ก่อน มาตรา ๑๓๐๐

ป.วิ.พ. อุทธรณ์ข้อที่มีได้ว่ากันมาในศาลชั้นต้น สิทธิของบุคคลภายนอก ร้องขัดทรัพย์
มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง, ๒๘๗, ๒๘๘

ข้ออ้างตามคำร้องขอปล่อยทรัพย์ ผู้ร้องอ้างสิทธิเป็นผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิได้อยู่ก่อน แต่เมื่อยังไม่มีจดทะเบียนการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง กรรมสิทธิ์จึงยังคงเป็นของจำเลยที่ ๑ จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ร้องขัดทรัพย์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๘๘ แต่ถือได้ว่าผู้ร้องยื่นคำร้องขอปล่อยทรัพย์ที่ยึดโดยอ้างสิทธิเหนือทรัพย์นั้นตามมาตรา ๒๘๗

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอปล่อยทรัพย์อ้างว่า จำเลยที่ ๑ เป็นหนี้เงินกู้และจดทะเบียนจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทแก่ผู้ร้อง ต่อมาจำเลยที่ ๑ ตกลงยกที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทให้แก่ผู้ร้อง โดยจะไปโอนกรรมสิทธิ์กันในภายหลัง โจทก์ยื่นคำคัดค้านว่า เมื่อยังไม่มีจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ ผู้ร้องในฐานะเจ้าหนี้จำนองไม่มีสิทธิขอให้ปล่อยทรัพย์ที่ยึด และการขึ้นเงินจำนองไม่มีการจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงาน ไม่อาจใช้ยันโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้ โจทก์มิได้โต้แย้งคัดค้านว่า จำเลยที่ ๑ ไม่ได้ตกลงยกที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทให้แก่นักผู้ร้องโดยจะไปโอนกรรมสิทธิ์กันในภายหลัง ดังนั้น ที่โจทก์อุทธรณ์ว่า ผู้ร้องกับจำเลยที่ ๑ ร่วมกันทำนิติกรรมอำพรางหรือใช้กลฉ้อฉลในการกู้ยืมเงินเพื่อหลีกเลี่ยงการบังคับคดีนั้นเป็นเรื่องนอกเหนือคำคัดค้านของโจทก์ ถือเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ต้องห้ามอุทธรณ์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง

จำเลยที่ ๑ ทำสัญญายกที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทให้แก่ผู้ร้องแล้ว คงเหลือแต่การจดทะเบียนสิทธิเพื่อโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่ผู้ร้องเท่านั้น กรณีเช่นนี้ถือได้ว่าผู้ร้องเป็นบุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะให้อจดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๐๐ และโดยเหตุที่การบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาย่อมไม่กระทบกระทั่งถึงบุริมสิทธิหรือสิทธิอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกอาจร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นได้ตามกฎหมาย ดังนั้น โจทก์จึงไม่มีสิทธินำที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทเพื่อบังคับคดีอันเป็นการกระทบกระทั่งถึงสิทธิของผู้ร้องตามกฎหมายดังกล่าว ผู้ร้องมีสิทธิร้องขอให้ปล่อยที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทที่โจทก์นำยึดได้

คดีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันส่งมอบรถยนต์ยี่ห้อ ฮีโน่ หมายเลขเครื่อง เอช ๐๗ ดี - เอ ๑๒๙๓๗๐ หมายเลขตัวถัง เอฟ เอ็ม ๓ เอช เอ็น แอล เอ - ๑๒๔๕๓ คืนโจทก์ในสภาพเรียบร้อยใช้การได้ดี หากส่งคืนไม่ได้ให้ร่วมกันชำระค่าแทนเป็นเงิน ๘๐๐,๐๐๐ บาท ให้ร่วมกันใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงินจำนวน ๒๒๐,๐๐๐ บาท และอีกเดือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้อง (๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๑) เป็นต้นไปจนกว่าจะร่วมกันส่งมอบรถที่เช่าซื้อหรือชำระค่าแทนเสร็จ แต่ทั้งนี้ไม่เกิน ๖ เดือน นับถัดจากวันฟ้อง กับให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ ๑๐,๐๐๐ บาท จำเลยทั้งสองไม่ปฏิบัติตามคำบังคับ โจทก์ขอหมายบังคับคดีและนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินโฉนดเลขที่ ๗๓๔๖ ตำบลบ้านแหลม (แหลมใหญ่ฝั่งใต้) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พร้อมสิ่งปลูกสร้างเลขที่ ๓๘/๒ หมู่ที่ ๖ ซึ่งมีชื่อจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า จำเลยที่ ๑ กู้ยืมเงินผู้ร้องจำนวน ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท โดยจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งต่อมาเจ้าพนักงานบังคับคดียึดไว้ในคดีนี้เป็นประกันการชำระหนี้ ต่อมาจำเลยที่ ๑ ทำบันทึกการชำระหนี้ให้แก่ผู้ร้องโดยรับเงินไปจากผู้ร้องอีก ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และตกลงยกที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว

ตีใช้หนี้ให้แก่ผู้ร้อง โดยจะโอนกรรมสิทธิ์กันในภายหลัง ทั้งนี้ ผู้ร้องตกลงให้จำเลยที่ ๑ เข้าบ้านเลขที่ ๓๘/๒ หมู่ที่ ๖ ดังกล่าวอยู่อาศัยโดยไม่มีกำหนดเวลาในอัตราค่าเช่า เดือนละ ๑๒,๕๐๐ บาท จำเลยที่ ๑ มิใช่เจ้าของที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่เจ้าพนักงาน บังคับคดียึดไว้ดังกล่าว แต่ผู้ร้องเป็นเจ้าของที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว และ อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อน ขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ยึด

โจทก์ยื่นคำคัดค้านว่า หนังสือมอบอำนาจของผู้ร้องเอกสารท้ายคำร้อง เป็นเอกสารปลอม ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่ถูกยึดไว้ในคดีนี้ของจำเลยที่ ๑ ยังไม่มีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ ผู้ร้องเป็นเพียงเจ้าหนี้ผู้รับจำนองซึ่งมีสิทธิ ได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้สามัญ ไม่มีสิทธิขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ยึด ที่ผู้ร้องอ้างว่า จำเลยที่ ๑ ขอเพิ่มวงเงินจำนองอีก ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นการกล่าวอ้างลอย ๆ โดยมีได้มีการจดทะเบียนขึ้นเงินจำนองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่จึงไม่อาจใช้ยันโจทก์ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้ ขอให้ยกคำร้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้เจ้าพนักงานบังคับคดีปล่อยทรัพย์สินที่ยึดที่ดิน โฉนดเลขที่ ๗๓๔๖ ตำบลบ้านแหลม (แหลมใหญ่ฝั่งใต้) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พร้อมสิ่งปลูกสร้าง คื่นค่าขึ้นศาลจำนวน ๑๔๕,๓๖๕ บาทให้แก่ผู้ร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมอื่น ให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้ยกคำร้อง เพิกถอนคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้คื่น ค่าขึ้นศาลในศาลชั้นต้นเสีย ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ

ผู้ร้องฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังเป็นยุติว่า โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ ตามคำพิพากษาของจำเลยทั้งสองได้นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินโฉนดเลขที่ ๗๓๔๖ ตำบลบ้านแหลม (แหลมใหญ่ฝั่งใต้) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พร้อมสิ่งปลูกสร้างเลขที่ ๓๘/๒ หมู่ที่ ๖ ซึ่งมีชื่อจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ เพื่อนำออกขายทอดตลาดนำเงินไปชำระหนี้โจทก์ ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า จำเลยที่ ๑ เป็นหนี้เงินกู้และจดทะเบียนจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทแก่ผู้ร้อง ต่อมา จำเลยที่ ๑ ตกลงยกที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทตีใช้หนี้แก่ผู้ร้อง โดยจะโอน

กรรมสิทธิ์กันในภายหลัง ผู้ร้องอยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อน ขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ยึดดังกล่าว

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องข้อแรกว่า คำร้องขอปล่อยทรัพย์สินของผู้ร้องเป็นคำร้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๗ หรือไม่ โดยผู้ร้องฎีกาว่า คำร้องของผู้ร้องเป็นคำร้องตามมาตรา ๒๘๗ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า เป็นคำร้องขจัดทรัพย์สินตามมาตรา ๒๘๘ ซึ่งมีผลทำให้ผู้ร้องต้องเสียค่าขึ้นศาลอย่างคดีมีทุนทรัพย์นั้นไม่ชอบ เห็นว่า ข้ออ้างตามคำร้องขอปล่อยทรัพย์สินผู้ร้องอ้างสิทธิเป็นผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิได้อยู่ก่อน แต่เมื่อยังไม่มีจดทะเบียนการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง กรรมสิทธิ์จึงยังคงเป็นของจำเลยที่ ๑ จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ร้องขจัดทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๘ แต่ถือได้ว่าผู้ร้องยื่นคำร้องขอปล่อยทรัพย์สินที่ยึดโดยอ้างสิทธิเหนือทรัพย์สินนั้นตามมาตรา ๒๘๗ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า คำร้องของผู้ร้องเป็นคำร้องขจัดทรัพย์สินตามมาตรา ๒๘๘ นั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของผู้ร้องข้อนี้ฟังขึ้น

มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องข้อต่อไปว่า ผู้ร้องมีสิทธิร้องขอให้ปล่อยที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอปล่อยทรัพย์สินอ้างว่า จำเลยที่ ๑ เป็นหนี้เงินกู้และจดทะเบียนจำนองที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทแก่ผู้ร้อง ต่อมาจำเลยที่ ๑ ตกลงยกที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทให้แก่ผู้ร้อง โดยจะไปโอนกรรมสิทธิ์กันในภายหลัง โจทก์ยื่นคำคัดค้านว่า เมื่อยังไม่มีจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ ผู้ร้องในฐานะเจ้าหนี้จำนองไม่มีสิทธิขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ยึดและการขึ้นเงินจำนองไม่มีการจดทะเบียนต่อเจ้าพนักงาน ไม่อาจไต่ถามโจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้ โจทก์มิได้โต้แย้งคัดค้านว่า จำเลยที่ ๑ ไม่ได้ตกลงยกที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทให้ใช้หนี้แก่ผู้ร้องโดยจะไปโอนกรรมสิทธิ์กันในภายหลัง ดังนั้นที่โจทก์อุทธรณ์ว่า ผู้ร้องกับจำเลยที่ ๑ ร่วมกันทำนิติกรรมอำพรางหรือชักลั่นฉ้อฉลในการกู้ยืมเงินเพื่อหลีกเลี่ยงการบังคับคดีนั้น เป็นเรื่องนอกเหนือคำคัดค้านของโจทก์ถือเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ต้องห้ามอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคหนึ่ง ศาลอุทธรณ์ไม่อาจ

รับวินิจฉัยให้ได้ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า จำเลยที่ ๑ ไม่ได้นำที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง
 ใต้ชั้นนี้ให้แก่ผู้ร้องจึงไม่ชอบ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยที่ ๑ ทำสัญญา
 ยกที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทให้แก่ผู้ร้องแล้ว คงเหลือแต่การจดทะเบียนสิทธิ
 เพื่อโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่ผู้ร้องเท่านั้น กรณีเช่นนี้ถือได้ว่าผู้ร้องเป็นบุคคล
 ผู้อยู่ในฐานะอันจะให้จดทะเบียนสิทธิของตนได้อยู่ก่อนตามประมวลกฎหมายแพ่ง
 และพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๐ และโดยเหตุที่การบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตาม
 คำพิพากษาย่อมไม่กระทบกระทั่งถึงบุริมสิทธิหรือสิทธิอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอก
 อาจร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นได้ตามกฎหมาย ดังนั้น โจทก์จึงไม่มีสิทธินำที่ดิน
 ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทเพื่อบังคับคดีอันเป็นการกระทบกระทั่งถึงสิทธิของ
 ผู้ร้องตามบทกฎหมายดังกล่าว ผู้ร้องมีสิทธิร้องขอให้ปล่อยที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง
 ที่พิพาทที่โจทก์นำยึดได้ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกคำร้องของผู้ร้อง ศาลฎีกา
 ไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของผู้ร้องฟังขึ้น

พิพากษากลับ ให้ปล่อยที่ดินโฉนดเลขที่ ๗๓๔๖ ตำบลบ้านแหลม
 (แหลมใหญ่ฝั่งใต้) อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พร้อมสิ่งปลูกสร้างที่โจทก์นำยึด
 ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

(รราทร ศิลปโอสถ - สุรพันธุ์ ละอองมณี - สุพจน์ อ่างเรียงฝั่ง)

ประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์ - ย่อ

พิสุทธิ ศรีขจร - ตรวจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑๒๘/๒๕๕๗

พนักงานอัยการ

สำนักงานอัยการสูงสุด

โจทก์

นางอภิญญา วงษ์บัญญัติ

กับพวก

จำเลย

ป.อ. ผู้สนับสนุน มาตรา ๘๖

ป.วิ.อ. ข้อเท็จจริงต่างจากฟ้อง พยานบอกเล่า มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง, ๒๒๖/๓
วรรคสอง (๒)

แม้โจทก์ไม่มีผู้เสียหายมาเบิกความเป็นพยานยืนยันบันทึกคำให้การของผู้เสียหาย ซึ่งเป็นพยานบอกเล่าก็ตาม แต่กรณีมีเหตุจำเป็นเนื่องจากผู้เสียหายถึงแก่ความตายไปแล้วและมีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่านั้น ศาลย่อมรับฟังคำให้การของผู้เสียหายในชั้นสอบสวนประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖/๓ วรรคสอง (๒)

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทั้งสองเป็นตัวการร่วมกับพวกใช้ค้อนปอนด์ขนาดใหญ่ทุบผนังด้านหลังร้านค้าของผู้เสียหายแตกเสียหายทะลุเป็นรู แต่ข้อเท็จจริงได้ความจากทางพิจารณาว่าจำเลยทั้งสองเป็นผู้ใช้ให้ อ. ใช้ค้อนปอนด์ทุบผนังด้านหลังร้านค้าของผู้เสียหายจนแตกเสียหายทะลุเป็นรู จำเลยทั้งสองจึงเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดมิใช่ตัวการ ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณาจึงแตกต่างกับคำฟ้องในสาระสำคัญ ย่อมลงโทษจำเลยทั้งสองในความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดไม่ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง แต่การกระทำของจำเลยทั้งสองถือได้ว่าเป็นการให้การช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่ อ. ก่อนหรือขณะกระทำความผิด จำเลยทั้งสองจึงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนให้ อ. กระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ซึ่งศาลฎีกามีอำนาจลงโทษจำเลยทั้งสองฐานเป็นผู้สนับสนุนตาม ป.อ. มาตรา ๘๖ ได้

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๓๕๘ และนับโทษของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ต่อกับโทษของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๔๔๘/๒๕๕๐ ของศาลชั้นต้น

จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ แต่รับว่าเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในคดีที่ขอให้ลงโทษต่อ

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๓๕๘ (ที่ถูก มาตรา ๓๕๘ ประกอบมาตรา ๘๓) จำคุกคนละ ๖ เดือน แต่ที่โจทก์ขอให้ลงโทษของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ต่อกับโทษของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๔๔๘/๒๕๕๐ ของศาลชั้นต้น ไม่ปรากฏว่าคดีดังกล่าวมีคำพิพากษาแล้ว จึงให้ยกคำขอในส่วนนี้

จำเลยทั้งสองอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้ยกฟ้อง

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า ที่ดินบริเวณตลาดชั้นเดียย และที่ดินใกล้เคียงเป็นของการรถไฟแห่งประเทศไทย เดิมการรถไฟแห่งประเทศไทย ให้บริษัทไทยแลนด์ยูนิเวนเทรดเดอร์ส จำกัด เข้าที่ดินดังกล่าว ต่อมาการรถไฟแห่งประเทศไทยบอกเลิกสัญญาเช่า บริษัทดังกล่าวขอให้บริษัทชั้นเดียย โฮลดิ้งส์ กรุ๊ป จำกัด เข้าที่ดินส่วนที่เป็นตลาดชั้นเดียยต่อ การรถไฟแห่งประเทศไทยไม่อนุญาต แต่บริษัทชั้นเดียย โฮลดิ้งส์ กรุ๊ป จำกัด เข้าครอบครองตลาดชั้นเดียยก่อนแล้ว ปี ๒๕๔๑ การรถไฟแห่งประเทศไทยฟ้องขับไล่บริษัทชั้นเดียย โฮลดิ้งส์ กรุ๊ป จำกัด และเรียกค่าเสียหายต่อศาลแพ่ง วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๖ ศาลแพ่งมีคำพิพากษา ให้บริษัทชั้นเดียย โฮลดิ้งส์ กรุ๊ป จำกัด ขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกจากที่ดินส่วนที่เป็นตลาดชั้นเดียยและให้ชำระค่าเสียหายแก่การรถไฟแห่งประเทศไทย ตามคำพิพากษาคดีถึงที่สุด วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๙ การรถไฟแห่งประเทศไทย ให้บริษัทธนสารสมบัติพัฒนา จำกัด เข้าที่ดินส่วนที่เป็นตลาดชั้นเดียยรวมทั้งที่ดินบริเวณที่เกิดเหตุเพื่อก่อสร้างอาคารให้บุคคลเช่า ตามสำเนาสัญญาเช่า บริษัทธนสารสมบัติพัฒนา จำกัด เข้าปรับปรุงพื้นที่และรื้อถอนอาคารของผู้เช่าเดิม

บางส่วนแล้ว ในวันเวลาและสถานที่เกิดเหตุตามฟ้อง จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นพนักงานฝ่ายกฎหมายของบริษัทธนสารสมบัติพัฒนา จำกัด พานายเอกไม่ปรากฏชื่อและชื่อสกุลจริงไปที่ร้านค้าแห่งหนึ่งซึ่งโจทก์อ้างว่าเป็นของนายขวัญชัย ผู้เสียหายแล้วสั่งให้นายเอกใช้ค้อนปอนด์ทุบผนังด้านหลังร้านค้านั้นแตกเสียหายทะลุเป็นรูตามภาพถ่าย วันรุ่งขึ้นผู้เสียหายร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางซื่อให้ดำเนินคดีแก่จำเลยทั้งสองและนายเอก จำเลยที่ ๒ เป็นผู้จัดการทั่วไปของบริษัทธนสารสมบัติพัฒนา จำกัด มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่าจำเลยทั้งสองกระทำความผิดฐานร่วมกันทำให้เสียหายตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นหรือไม่ โจทก์มีนายสิทธิพร และนายสัมฤทธิ์ ซึ่งประกอบอาชีพขายปลาตู้และอุปกรณ์ตู้ปลาบริเวณเดียวกับผู้เสียหายเป็นประจักษ์พยานเบิกความว่า วันเกิดเหตุเวลาประมาณ ๑๐ นาฬิกา พยานทั้งสองเห็นจำเลยทั้งสองสั่งการควบคุมให้นายเอกใช้ค้อนปอนด์ทุบทำลายผนังด้านหลังร้านค้าของผู้เสียหายซึ่งเป็นห้องเลขที่เอ ๑๙ โซนเอ บล็อกเอ แตกเสียหายทะลุเป็นรูขนาดใหญ่ ตามภาพถ่ายที่นายสัมฤทธิ์เป็นผู้ถ่าย และโจทก์มีร้อยตำรวจโทสิริวิทย์ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางซื่อเป็นพยานเบิกความว่า วันรุ่งขึ้นหลังจากเกิดเหตุผู้เสียหายร้องทุกข์ต่อพยานให้ดำเนินคดีแก่จำเลยทั้งสองกับนายเอกโดยแจ้งว่าจำเลยทั้งสองเป็นคนสั่งการและควบคุมให้นายเอกใช้ค้อนปอนด์ทุบทำลายผนังด้านหลังร้านค้าของผู้เสียหายตามสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี พยานสอบคำให้การผู้เสียหายตามบันทึกคำให้การ จัดทำบันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุ แผนที่สังเขปแสดงสถานที่เกิดเหตุ บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย สอบคำให้การนายสิทธิพรและนายสัมฤทธิ์ไว้เป็นพยานผู้เสียหายได้มอบภาพถ่ายบริเวณที่เกิดเหตุไว้เป็นหลักฐาน จากการสอบสวนเบื้องต้นทราบว่าที่ดินบริเวณที่เกิดเหตุเป็นของการรถไฟแห่งประเทศไทย ผู้ค้าบางรายเช่าที่ดินโดยตรงจากการรถไฟแห่งประเทศไทย บางรายเช่าจากบริษัทชั้นเดียรีโฮลดิ้งส์ กรุ๊ป จำกัด ผู้เสียหายแจ้งว่าเช่าที่ดินโดยตรงจากการรถไฟแห่งประเทศไทย ตามสำเนาสัญญาเช่าที่ดินชั่วคราวและใบเสร็จรับเงิน ผู้เสียหายถึงแก่กรรมแล้วตามใบมรณบัตร เห็นว่า นายสิทธิพรและนายสัมฤทธิ์พยานโจทก์ต่างเบิกความยืนยันว่าผนังด้านหลังร้านค้าที่ถูกทุบเสียหายเป็นของผู้เสียหายทั้งสองเบิกความ

ยืนยันว่า จำเลยทั้งสองเป็นคนสั่งการและควบคุมให้นายเอกใช้ค้อนปอนด์ทุบ โดยเฉพาะนายสัมฤทธิ์เบิกความยืนยันว่า เป็นคนถ่ายภาพผนังด้านหลังร้านค้าของผู้เสียหายที่ถูกทุบเสียหายไว้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องตรงกับบันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุที่ร้อยตำรวจโทสิริวิชญ์จัดทำขึ้น โดยบันทึกการตรวจสถานที่เกิดเหตุดังกล่าวระบุว่า บริเวณที่เกิดเหตุเป็นด้านหลังร้านค้าห้องเลขที่ เอ ๑๙ โซนเอ บล็อกเอ ด้านหน้าเป็นประตูเหล็กม้วนเก็บ ด้านหลังเป็นผนังก่ออิฐถือปูนติดกับพื้นที่ว่าง กำลังก่อสร้างของบริษัทธนสารสมบัติพัฒนา จำกัด พบร่องรอยผนังด้านหลังร้านค้า ถูกทุบแตกทะลุ เมื่อพิจารณาประกอบกับสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีแผนที่สังเขปแสดงสถานที่เกิดเหตุ บัญชีทรัพย์สินถูกประทุษร้าย บันทึกคำให้การของผู้เสียหาย รวมทั้งสำเนาสัญญาเช่าที่ดินชั่วคราวและใบเสร็จรับเงินแล้ว เชื่อว่าผู้เสียหายเป็นเจ้าของร้านค้าที่ผนังด้านหลังร้านถูกทุบแตกเสียหายทะลุเป็นรู แม้โจทก์ไม่มีผู้เสียหายมาเบิกความเป็นพยานยืนยันบันทึกคำให้การ ซึ่งเป็นพยานบอกเล่าก็ตาม แต่กรณีมีเหตุจำเป็นเนื่องจากผู้เสียหายถึงแก่ความตายไปแล้ว และมีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่านั้น ศาลย่อมรับฟังคำให้การของผู้เสียหายในชั้นสอบสวนประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖/๓ วรรคสอง (๒) ทั้งโจทก์มีร้อยตำรวจโทสิริวิชญ์เบิกความยืนยันว่า ผู้เสียหายได้ให้การในชั้นสอบสวนในวันรุ่งขึ้นหลังจากเกิดเหตุว่า จำเลยทั้งสองเป็นคนพาคนงานของบริษัทธนสารสมบัติพัฒนา จำกัด หลายคนซึ่งมีนายเอกรวมอยู่ด้วยมาที่เกิดเหตุ นายเอกใช้ค้อนปอนด์ทุบผนังด้านหลังร้านค้าของผู้เสียหายจนแตกทะลุเป็นรู โดยจำเลยทั้งสองเป็นคนสั่งการและควบคุม จำเลยที่ ๑ เองก็นำสิบบริบว่า ก่อนจะทุบผนังได้เข้าไปพบผู้เสียหายและแจ้งแก่ผู้เสียหายว่าต้องทุบผนังเนื่องจากติดแนวดอกเสาเข็ม เช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยที่ ๑ ทราบดีว่าผนังด้านนั้นเป็นของผู้เสียหาย หากผนังด้านนั้นไม่ใช่เป็นของผู้เสียหาย และเป็นของนายนรินทร์ดังที่จำเลยที่ ๑ นำสิบบต่อสู้แล้วก็ไม่เห็นเหตุจำเป็นที่จำเลยที่ ๑ ต้องแจ้งแก่ผู้เสียหายก่อนให้นายเอกเข้าไปทุบทั้งจำเลยที่ ๑ ไม่ได้ให้นายนรินทร์มาเบิกความยืนยันในชั้นพิจารณา ข้อกล่าวอ้างของจำเลยที่ ๑ เป็นเพียงการบิดเบือนข้อเท็จจริงให้สับสน ส่วนจำเลยที่ ๒ ที่นำสิบบว่า

ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๒ ไม่ได้อยู่ในที่เกิดเหตุ นั้น จำเลยที่ ๒ มีเพียงจำเลยที่ ๑ เบิกความเป็นพยาน แต่จำเลยที่ ๑ เป็นผู้ร่วมกระทำความผิดกับจำเลยที่ ๒ จึงมีน้ำหนักน้อยในการรับฟัง พยานหลักฐานของโจทก์ที่นำสืบมามีน้ำหนักมั่นคงรับฟังได้ว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันใช้นายเอกให้ใช้ค้อนปอนด์ทุบผนังด้านหลังร้านค้าของผู้เสียหายแตกเสียหายทะลุเป็นรู พยานหลักฐานของจำเลยทั้งสองไม่มีน้ำหนักหักล้างพยานหลักฐานของโจทก์ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น อย่างไรก็ดี โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทั้งสองเป็นตัวการร่วมกับพวกใช้ค้อนปอนด์ขนาดใหญ่ทุบผนังด้านหลังร้านค้าของผู้เสียหายแตกเสียหายทะลุเป็นรู แต่ข้อเท็จจริงได้ความจากทางพิจารณาว่าจำเลยทั้งสองเป็นผู้ใช้ให้นายเอกใช้ค้อนปอนด์ทุบผนังด้านหลังร้านค้าของผู้เสียหายจนแตกเสียหายทะลุเป็นรู จำเลยทั้งสองจึงเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดมิใช่ตัวการ ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในทางพิจารณาจึงแตกต่างกับคำฟ้องในสาระสำคัญ ย่อมลงโทษจำเลยทั้งสองในความผิดฐานเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิดไม่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง แต่การกระทำของจำเลยทั้งสองถือได้ว่าเป็นการให้การช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกแก่นายเอกก่อนหรือขณะกระทำความผิด จำเลยทั้งสองจึงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนให้นายเอกกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ซึ่งศาลฎีกามีอำนาจลงโทษจำเลยทั้งสองฐานเป็นผู้สนับสนุนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๖ ได้

พิพากษากลับว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๘ ประกอบมาตรา ๘๖ จำคุกคนละ ๔ เดือน ค่าชอนับโทษต่อไปยก

(กฤษฎีกา ฎีกา ฎีกา – วุฒิชัย หรือจิตตวิวัฒน์ – สันต์ เกียรติกิจ)

ประเสริฐ เสี่ยงสุทวิวงศ์ - ย่อ
ชนากานต์ อีร์เวซพลกุล - ตรวจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๘๗๓/๒๕๕๗

พนักงานอัยการ

จังหวัดชุมพร

โจทก์

นายสมพร อินประสิทธิ์

กับพวก

ผู้ร้อง

นายฉัตรดนัย

หรือแซม เมืองนอง

จำเลย

ป.วิ.พ. คำพิพากษาหรือคำสั่ง มาตรา ๑๔๑

ป.วิ.อ. นำบทบัญญัติ ป.วิ.พ.มาใช้ มาตรา ๑๕

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง (๓)

แม้คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๘ จะมี ว. ลงชื่อเป็นองค์คณะ แต่เพียงผู้เดียวก็ตาม แต่ปรากฏข้อความที่ด้านหลังของคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ว่า ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ได้ทำหนังสือรับรองว่าคดีนี้ได้ทำคำพิพากษาโดย ว. เป็นเจ้าของสำนวน ก. และ ธ. ได้ร่วมประชุมปรึกษาเป็นองค์คณะ ดังลงนามไว้แล้วในต้นร่างคำพิพากษา แต่ ก. และ ธ. ย้ายไปรับราชการที่ศาลอื่นก่อนที่จะลงนามในคำพิพากษานี้ จึงบันทึกไว้เป็นสำคัญซึ่งเป็นการปฏิบัติถูกต้องตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๑ ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๑๕ เกี่ยวกับการที่ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๘ จะต้องจัดแจ้งเหตุที่ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในคดีมิได้ลงลายมือชื่อในคำพิพากษาลัดไว้ในสำนวนความแล้ว กรณีหาใช่เป็นเรื่องที่ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะหนึ่งพิจารณาพ้นจากตำแหน่งในขณะคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาอันจะต้องปฏิบัติตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง (๓) ไม่

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓, ๙๑, ๙๒, ๙๓, ๒๙๕, ๒๙๖, ๒๙๗, ๒๙๘

จำเลยให้การปฏิเสธ

ระหว่างพิจารณานายสมพร ผู้เสียหายที่ ๖ และนางสาวจิรภา ผู้เสียหายที่ ๗ ยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ร่างกายและความเสียหายในทางทรัพย์สินเป็นเงิน ๕๘,๕๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันละเมิดสำหรับผู้เสียหายที่ ๖ เป็นเงิน ๕๗,๒๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีนับแต่วันฟ้องสำหรับผู้เสียหายที่ ๗

จำเลยให้การในคดีส่วนแพ่งขอให้ยกคำร้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง และให้ยกคำร้องของผู้เสียหายที่ ๖ และที่ ๗

โจทก์อุทธรณ์ โดยรองอธิบดีอัยการฝ่ายคดีศาลสูงเขต ๘ รักษาการแทนอธิบดีฝ่ายคดีศาลสูงเขต ๘ ซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมาย รับรองให้อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษากลับว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๕ (ที่ถูกลงโทษ มาตรา ๒๙๖ ด้วย), ๒๙๗ (๘), ๒๙๘ ประกอบมาตรา ๘๓ การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ ฐานร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้เสียหายที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ และที่ ๗ เป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กาย โดยไตร่ตรองไว้ก่อน จำคุกกระทงละ ๑ ปี รวม ๔ กระทง เป็นจำคุก ๔ ปี ฐานร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้เสียหายที่ ๑ ที่ ๕ และที่ ๖ เป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส โดยไตร่ตรองไว้ก่อน จำคุกกระทงละ ๒ ปี รวม ๓ กระทงเป็นจำคุก ๖ ปี รวมจำคุก ๑๐ ปี กับให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้เสียหายที่ ๖ เป็นเงิน ๓๓,๕๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๙ และผู้เสียหายที่ ๗ เป็นเงิน ๑๘,๗๖๗ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างผู้เสียหายที่ ๖ ที่ ๗ กับจำเลยทั้งสองศาลให้เป็นพับ

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ที่จำเลยฎีกาในปัญหาข้อกฎหมายว่าคำพิพากษา

ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ลงลายมือชื่อองค์คณะผู้พิพากษาไม่ครบถ้วนตามพระธรรมนูญ ศาลยุติธรรม มาตรา ๒๗ ซึ่งต้องมีองค์คณะผู้พิพากษาอย่างน้อย ๓ คน และไม่เป็นไปตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง และ (๒) ที่บัญญัติว่า ในระหว่างการพิจารณาคดีใด หากมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้นไม่อาจนั่งพิจารณาคดีต่อไป ให้ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๘ รองประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๘ หรือผู้พิพากษา ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ซึ่งประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๘ มอบหมายนั่งพิจารณาคดีนั้นแทนต่อไปได้ เพราะเป็นกรณีที่มีการโยกย้ายผู้พิพากษาซึ่งร่วมเป็นองค์คณะไปรับราชการที่ศาลอื่นก่อนที่จะลงนามเป็นองค์คณะมาทำคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๘ นั้น ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนแล้ว แม้คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๘ จะมีนายวิชาญ ลงชื่อเป็นองค์คณะแต่เพียงผู้เดียวก็ตาม แต่ปรากฏข้อความที่ด้านหลังของคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ว่า ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ได้ทำหนังสือรับรองว่า คดีนี้ได้ทำคำพิพากษาโดยนายวิชาญ เป็นเจ้าของสำนวน นายกอบกฤษณ์ และ นายธีระพงศ์ ได้ร่วมประชุมปรึกษาเป็นองค์คณะ ดังลงนามไว้แล้วในต้นร่างคำพิพากษา แต่นายกอบกฤษณ์ และนายธีระพงศ์ ย้ายไปรับราชการที่ศาลอื่นก่อนที่จะลงนามในคำพิพากษานี้ จึงบันทึกไว้เป็นสำคัญซึ่งเป็นการปฏิบัติถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๑ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๑๕ เกี่ยวกับการที่ประธานศาลอุทธรณ์ภาค ๘ จะต้องจดแจ้งเหตุที่ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในคดีมิได้ลงลายมือชื่อในคำพิพากษากลับไว้ในสำนวนความแล้ว กรณีหาใช่เป็นเรื่องที่ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะนั่งพิจารณาพ้นจากตำแหน่งในขณะที่คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาอันจะต้องปฏิบัติตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง (๓) ดังที่จำเลยเข้าใจคลาดเคลื่อนไม่ ฎีกาข้อนี้ของจำเลยฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

พิพากษายืน

(ธานีศ เกศพิทักษ์ - เมทินี ชโลธร - ณัฐชัย ไวยภาษจิรกุล)

ประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์ - ย่อ
เทพ อิงคสิทธิ์ - ตรวจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๔๙๙/๒๕๕๗ นายเทรเวอร์ จอห์น อัลเลน โจทก์
นางแอน มารี อัลเลน จำเลย
ป.พ.พ.หน้าที่ของสามีภริยา การสมรสสิ้นสุด เหตุฟ้องหย่า มาตรา ๑๔๖๑,
๑๕๐๑, ๑๕๑๖ (๓)
ป.วิ.พ. ข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ฎีกา มาตรา ๑๔๒ (๕), ๒๔๗

โจทก์จำเลยมิใช่เป็นผู้มีสัญชาติไทย ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ.๒๕๔๑ มาตรา ๒๔ บัญญัติว่า “ศาลสยามจะไม่พิพากษาให้หย่ากัน เว้นแต่กฎหมายสัญชาติแห่งสามีภริยาทั้งสองฝ่ายยอมให้กระทำได้ เหตุหย่าให้เป็นไปตามกฎหมายแห่งถิ่นที่ยื่นฟ้องหย่า” เมื่อได้ความว่ากฎหมายของประเทศไอร์แลนด์เหนือและประเทศสกอตแลนด์อันเป็นกฎหมายสัญชาติของโจทก์และจำเลยอนุญาตให้คู่สมรสหย่าขาดจากกันได้ ศาลไทยจึงมีอำนาจพิจารณาต่อไปว่าเหตุหย่าที่โจทก์อ้างมาในฟ้องเข้าหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือไม่ หากเข้าหลักเกณฑ์ศาลไทยมีอำนาจพิพากษาให้โจทก์กับจำเลยหย่ากันได้

ข้อความที่โจทก์กล่าวหาว่าจำเลยด่าโจทก์และบุพการีของโจทก์ว่า “คนไร้น้ำใจ คนสารเลวเหมือนพ่อแก...” นั้น เกิดขึ้นจากการสนทนาโต้ตอบโดยการส่งข้อความทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นการส่งให้ทราบโดยเฉพาะตัว นอกจากข้อความดังกล่าวแล้ว ยังมีข้อความติดกับคำด่าว่า “เงินมาก่อนสุขภาพของลูกสาว คนไม่มีความคิด...” และยังมีข้อความต่อไปว่า “คุณปล่อยให้บัญชีฉันไม่เหลือเงินสำหรับใช้จ่ายแต่ละวันเลย ฉันต้องกู้เงินมาซื้ออาหารให้ลูก คุณคือปีศาจ รู้มั๊ย ว. เกือบตายเมื่อวานนี้ นี่เป็นเรื่องร้ายแรง ฉะนั้นอย่ากล้ามาแบล็คเมล์ฉันในตอนนี้” นอกจากนี้ยังได้ความว่า โจทก์จำเลยมีชีวิตสมรสที่ไม่ราบรื่นมาเป็นเวลานาน มีการทะเลาะเบาะแว้งและทำร้ายร่างกายกันจนกระทั่งต่างมีบาดแผลตามร่างกาย ไม่ปรากฏว่าจำเลยเคยมีพฤติกรรมก้าวร้าวดูหมิ่นถึงบุพการีของโจทก์มาก่อน การส่งข้อความของ

จำเลยดังกล่าวจึงน่าจะเป็นการส่งโดยมีเจตนาดำใจทักแต่เพียงผู้เดียว แม้ในครั้งนี้จำเลยดำกระทบเปรียบเปรยไปถึงบิดาโจทก์ด้วยก็ตาม ก็น่าจะเป็นเพราะต้องการระบายความโกรธและต้องการให้โจทก์รู้สึกโกรธ มีความรู้สึกไม่ไร้อารมณ์และให้เห็นความสำคัญของครอบครัวมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม มากกว่าที่จะมีเจตนาหมิ่นประมาทบิดาโจทก์ แม้จะเป็นเรื่องไม่ถูกต้องและจำเลยไม่สมควรจะกระทำเช่นนั้น แต่กรณีการส่งข้อความดำใจทักตามฟ้องนั้น ยังไม่ถือเป็นการร้ายแรงถึงขนาดจะถือเป็นเหตุหย่าตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๑๖ (๓) ได้

ศาลมีคำพิพากษาให้โจทก์กับจำเลยหย่าขาดจากกัน สิทธิหน้าที่ของโจทก์จำเลยที่จะต้องอุปการะเลี้ยงดูกันจะหมดไปเมื่อการสมรสสิ้นสุดลงตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๖๑ วรรคสอง และมาตรา ๑๕๐๑ การที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้โจทก์จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูให้แก่จำเลยจนกว่าจำเลยจะสมรสใหม่ด้วย จึงเป็นการไม่ชอบ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบมาตรา ๒๔๗

โจทก์ฟ้องและแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องขอให้พิพากษาให้โจทก์และจำเลยหย่าขาดจากกัน

จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง และฟ้องแย้งขอให้บังคับโจทก์แบ่งสินสมรสมูลค่าประมาณ ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่จำเลยครึ่งหนึ่งเป็นเงิน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้จำเลยแต่เพียงผู้เดียวเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองนายวิลเลียม บุตรผู้เยาว์ ขอให้โจทก์จ่ายเงินเพื่อการศึกษาและการครองชีพของบุตรผู้เยาว์เป็นรายปี ปีละ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท จนกว่าจะสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูหรือค่าเลี้ยงชีพแก่จำเลยเป็นรายปี ปีละ ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท จนกว่าจำเลยจะสมรสใหม่

โจทก์ให้การแก้ฟ้องแย้งขอให้ยกฟ้องแย้ง

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ให้โจทก์จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูให้แก่จำเลย ในอัตรา ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อเดือน นับแต่วันฟ้องแย้ง (วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓) เป็นต้นไป จนกว่าจำเลยจะสมรสใหม่หรือจนกว่าการสมรสระหว่างโจทก์กับจำเลย สิ้นสุดลง และให้โจทก์จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์ให้แก่จำเลยในอัตรา ๑๐๐,๐๐๐ บาท ต่อเดือน นับแต่วันฟ้องแย้งจนกว่าบุตรผู้เยาว์จะบรรลุนิติภาวะ คำขออื่นตามฟ้องแย้งของจำเลยให้ยก ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์แผนกคดีเยาวชนและครอบครัวพิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีเยาวชนและครอบครัววินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงในชั้นฎีกา รับฟังเป็นยุติได้ว่า โจทก์เป็นคนมีสัญชาติไอร์แลนด์เหนือ จำเลยเป็นคนมีสัญชาติ สกอตแลนด์ โจทก์กับจำเลยเป็นสามีภริยากันตามกฎหมาย โดยจดทะเบียนสมรสกัน ที่โบสถ์เซนต์แมรีแอนด์ ออล เซนต์ส ปิคอนสฟิลด์ บัคกิงแฮม สหราชอาณาจักร เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๓๐ โจทก์กับจำเลยมีบุตรด้วยกัน ๓ คน คือ นางสาววิคตอเรีย อายุ ๒๓ ปี นางสาวสเตฟานี อายุ ๒๑ ปี และนายวิลเลียม อายุ ๑๗ ปี โจทก์จำเลย เข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทยตั้งแต่ปี ๒๕๓๗ จนถึงขณะฟ้องคดีนี้ ตามกฎหมายของประเทศไอร์แลนด์เหนือและประเทศสกอตแลนด์ อนุญาตให้คู่สมรส หย่าขาดกันได้ เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๓ ขณะที่โจทก์อยู่ในประเทศไทย ส่วนจำเลย อยู่ที่สหราชอาณาจักร โจทก์กับจำเลยได้ส่งข้อความทางโทรศัพท์เคลื่อนที่โต้ตอบกัน มีข้อความว่า “You cold hearted bastard. Just like your father” แปลเป็น ภาษาไทยว่า “คนไร้น้ำใจ คนสารเลว เหมือนพ่อแก...”

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์มีว่า จำเลยส่งข้อความถึงโจทก์โดยมี เจตนาหมิ่นประมาทหรือเหยียดหยามโจทก์และบุพการีของโจทก์อย่างร้ายแรง อันเป็นเหตุหย่าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๑๖ (๓) หรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า โจทก์จำเลยมิใช่เป็นผู้มีสัญชาติไทย ตามพระราชบัญญัติ

ว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พุทธศักราช ๒๔๘๑ มาตรา ๒๔ บัญญัติว่า “ศาลสยามจะไม่พิพากษาให้หย่ากัน เว้นแต่กฎหมายสัญชาติแห่งสามีภริยาทั้งสองฝ่ายยอมให้กระทำได้ เหตุหย่าให้เป็นไปตามกฎหมายแห่งถิ่นที่ยื่นฟ้องหย่า” ดังนั้นเมื่อได้ความว่า กฎหมายของประเทศไอร์แลนด์เหนือและประเทศสกอตแลนด์ อันเป็นกฎหมายสัญชาติของโจทก์และจำเลยอนุญาตให้คู่สมรสหย่าขาดจากกันได้ ศาลไทยจึงมีอำนาจพิจารณาเหตุหย่าตามคำฟ้องของโจทก์ว่าเป็นเหตุตามกฎหมายแห่งท้องถิ่นที่ยื่นฟ้อง คือ เหตุหย่าที่โจทก์อ้างมาในฟ้องเข้าหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือไม่ หากเข้าหลักเกณฑ์ศาลไทยมีอำนาจพิพากษาให้โจทก์กับจำเลยหย่ากันได้ สำหรับข้อความที่โจทก์อ้างว่าจำเลยมีเจตนาหมิ่นประมาทโจทก์และบุพการีโจทก์นั้น ในปัญหาดังกล่าวนี้ได้ความจากคำเบิกความของโจทก์ว่า ระหว่างอยู่กินฉันสามีภริยาโจทก์กับจำเลยมีสาเหตุทะเลาะเบาะแว้ง จนกระทั่งปี ๒๕๕๑ โจทก์กับจำเลยตกลงหย่ากัน แต่ต่อมาเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ โจทก์กับจำเลยตกลงที่จะเริ่มต้นใหม่อีกครั้ง แต่อยู่ด้วยกันก็ยังทะเลาะกันอีก ในช่วงเดือนเมษายน ๒๕๕๓ จำเลยมาขอหย่าโจทก์อีก ในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๓ โจทก์อยู่ประเทศไทย ส่วนจำเลยอยู่ที่ประเทศสกอตแลนด์ โจทก์และจำเลยยังติดต่อกันทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือส่งข้อความทางโทรศัพท์ เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๓ จำเลยส่งข้อความถึงโจทก์ว่า “คนไร้น้ำใจ คนสารเลวเหมือนพ่อแก...” ส่วนจำเลยเบิกความเป็นพยานว่า ชีวิตสมรสของโจทก์จำเลยไม่ราบรื่นมาประมาณ ๑๓ ปี โจทก์ทำร้ายร่างกายและพยายามครอบงำความคิดของจำเลย เกี่ยวกับข้อความที่จำเลยส่งถึงโจทก์นั้น เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวจำเลยกับบุตรสาว คือ นางสาววิคตอเรีย และบุตรชาย คือ นายวิลเลียม ต้องเดินทางกลับประเทศไทย ระหว่างอยู่ที่สนามบิน บุตรสาวมีอาการป่วยในภาวะวิกฤตถึงขั้นอาจต้องเสียชีวิต บุตรชายได้เดินทางกลับประเทศไทย ส่วนจำเลยต้องพาบุตรสาวไปโรงพยาบาล ในช่วงนั้นจำเลยพยายามโทรศัพท์หาโจทก์ และต้องการให้โจทก์ไปรับบุตรชายที่สนามบินด้วย แต่ใช้เวลาประมาณ ๖ ถึง ๗ ชั่วโมง โจทก์ไม่รับโทรศัพท์ โจทก์รับโทรศัพท์เมื่อเวลาประมาณเที่ยงคืนตามเวลาประเทศไทย แต่เมื่อโจทก์รับโทรศัพท์ โจทก์ถามคำถามแรกว่า ตัวเครื่องบินของบุตรสาว

จะทำอย่างไร ทำให้จำเลยโมโหและเสียใจมาก ที่โจทก์สนใจเรื่องเงินมากกว่า
 สุขภาพของบุตรตนเอง ข้อความที่จำเลยส่งนั้นจำเลยไม่มีเจตนาอย่างอื่น และ
 ส่งถึงตัวโจทก์โดยตรงว่า โจทก์เป็นคนไม่มีความรู้สึก ไม่มีอารมณ์ ส่วนคำว่า BASTARD
 ไม่ใช่คำหยาบคาย ในข้อความที่จำเลยส่งถึงโจทก์นั้นเปรียบเป็นเสมือนคำอุทาน
 และต้องการสื่อว่า จำเลยรู้สึกโกรธและเสียใจที่โจทก์คำนึงเรื่องค่าตัวเครื่องบิน
 มากกว่าสุขภาพของบุตรสาว โจทก์นำข้อความมาฟ้อง โดยตีความหมายผิดไป
 จากความเป็นจริง เห็นว่า ข้อความที่โจทก์กล่าวหาว่าจำเลยด่าโจทก์และบุพการี
 ของโจทก์นั้น เกิดขึ้นจากการสนทนาโต้ตอบโดยการส่งข้อความทางโทรศัพท์เคลื่อนที่
 อันถือได้ว่าเป็นการส่งให้ทราบเป็นการเฉพาะตัว ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อความทั้งหมด
 ที่จำเลยส่งถึงโจทก์ในคราวเดียวกันแล้ว จะเห็นได้ว่า นอกจากข้อความที่โจทก์
 กล่าวอ้างว่าจำเลยด่าแล้ว ยังมีข้อความติดกับคำด่าว่า “เงินมาก่อนสุขภาพของลูกสาว
 คนไม่มีความคิด...” นอกจากนี้ยังมีข้อความต่อไปว่า “...คุณปล่อยให้บัญชีฉันไม่เหลือเงิน
 สำหรับใช้จ่ายแต่ละวันเลย ฉันต้องกู้เงินมาซื้ออาหารให้ลูกคุณคือปีศาจ รุ้มัย
 วิคตอเรียเกือบตายเมื่อวานนี้ นี่เป็นเรื่องราวแรง ฉะนั้น อย่ากล้ามาแบล็คเมล์ฉัน
 ในตอนนี้” ข้อความในการส่งโต้ตอบดังกล่าวนี้ สนับสนุนทางนำสืบของจำเลยว่ามี
 เหตุการณ์ดังที่จำเลยอ้างจริง นอกจากนี้ยังได้ความว่า โจทก์จำเลยมีชีวิตสมรส
 ที่ไม่ราบรื่นมาเป็นเวลานาน มีการทะเลาะเบาะแว้งและทำร้ายร่างกายกันจนกระทั่ง
 ต่างมีบาดแผลตามร่างกาย แต่ไม่ปรากฏจากทางนำสืบของโจทก์ว่า จำเลยเคยมี
 พฤติกรรมก้าวร้าวดูหมิ่นถึงบุพการีของโจทก์มาก่อน การส่งข้อความของจำเลย
 ดังกล่าวจึงน่าจะเป็นการส่งโดยมีเจตนาด่าโจทก์แต่เพียงผู้เดียว แม้ในครั้ง
 นี้จำเลยด่ากระหนาบเปรียบเปรยไปถึงบิดาโจทก์ด้วยก็ตาม ก็น่าจะเป็นเพราะต้องการ
 ระบายความโกรธและต้องการให้โจทก์รู้สึกโกรธ มีความรู้สึก ไม่ไร้อารมณ์และให้เห็น
 ความสำคัญของครอบครัวมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม มากกว่าที่จะมีเจตนาหมิ่นประมาท
 บิดาโจทก์ เพราะจากข้อความที่โจทก์ส่งตอบกลับมาหาจำเลยนั้น ก็ได้แสดงว่าโจทก์
 ถือสาหาความ แม้จะเป็นเรื่องไม่ถูกต้องและจำเลยไม่สมควรจะกระทำเช่นนั้น แต่กรณี
 การส่งข้อความด่าโจทก์ตามฟ้องนั้น ยังไม่ถือเป็นการร้ายแรงถึงขนาดจะถือเป็น

เหตุหย่า ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๑๖ (๓) ได้ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยปัญหานี้มาชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า ค่าอุปการะเลี้ยงดูจำเลยและบุตรผู้เยาว์ของโจทก์กับจำเลยที่ศาลอุทธรณ์กำหนดมานั้น เหมาะสมแล้วหรือไม่ เห็นว่า โจทก์กับจำเลยเข้ามาประกอบอาชีพในประเทศไทย และร่วมกันก่อตั้งบริษัทเพื่อดำเนินธุรกิจของครอบครัวหลายบริษัทโดยโจทก์เป็นผู้มีอำนาจและดำเนินการเองทั้งหมด โดยเฉพาะบริษัทที่เป็นรายได้หลักของครอบครัว คือ บริษัทเอ็บเพอคิวร์ เคทเทอริง จำกัด มีรายได้เมื่อสิ้นปี ๒๕๕๒ ประมาณ ๑๕๖ ล้านบาท และบริษัท เอเซีย เว็ชท์ ไลน์ ฟู้ด จำกัด มียอดขายเมื่อสิ้นปี ๒๕๕๒ ประมาณ ๓๒ ล้านบาท โดยโจทก์ไม่ได้โต้แย้งคัดค้านรายได้ของบริษัทดังกล่าว ส่วนจำเลยไม่มีรายได้เป็นของตนเอง แต่ได้รับเงินเลี้ยงดูที่ได้รับจากโจทก์เท่านั้น ดังนั้น เมื่อคำนึงถึงความสามารถของผู้ให้และฐานะของผู้รับตามพฤติการณ์แห่งกรณีแล้ว ค่าอุปการะเลี้ยงดูที่ศาลล่างกำหนดให้โจทก์จ่ายแก่จำเลยเดือนละ ๑๑๐,๐๐๐ บาท ต่อเดือน และจ่ายแก่บุตรผู้เยาว์เดือนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท จึงเหมาะสมแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน สำหรับค่าอุปการะเลี้ยงดูที่โจทก์ต้องจ่ายให้แก่จำเลยนั้น เมื่อศาลมิได้มีคำพิพากษาให้โจทก์กับจำเลยหย่าขาดจากกัน สิทธิหน้าที่ของโจทก์จำเลยที่จะต้องอุปการะเลี้ยงดูกันจะหมดไปเมื่อการสมรสสิ้นสุดลง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๖๑ วรรคสอง และมาตรา ๑๕๐๑ การที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาให้โจทก์จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูให้แก่จำเลยจนกว่าจำเลยจะสมรสใหม่ด้วยจึงเป็นการไม่ชอบ ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบมาตรา ๒๔๗ ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้ไขให้ถูกต้อง

อนึ่ง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ โดยมิได้สั่งค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนฟ้องแย้งเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัย และแก้ไขให้ถูกต้องเองได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๖

พิพากษาแก่เป็นว่า ให้โจทก์จ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูให้แก่จำเลยจนกว่าการสมรสระหว่างโจทก์กับจำเลยสิ้นสุดลง ค่าฤชาธรรมเนียมส่วนฟ้องแย้งในศาลชั้นต้น และค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ นอกจากนี้ก็แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

(เจริญ ชีวितโสภณ – พงษ์ภา พนมยันตร์ – บุญไชย ธนาพันธ์สิน)

ประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์ - ย่อ

อโนชา ชีวิตโสภณ - ตรวจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๘๓๖/๒๕๕๗

นายธงชัย กฤษณาธาร

กับพวก

โจทก์

บริษัทเคหะพัฒนาการ

จำกัต์

จำเลย

ป.พ.พ. ภาระจำยอม มาตรา ๑๓๘๘

ทางพิพาทเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลย แต่ตกอยู่ภายใต้ภาระจำยอมของโจทก์ทั้งสี่ จำเลยในฐานะเจ้าของการยทรัพย์จะประกอบกรรมใด ๆ อันจะเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาระจำยอมลดไปหรือเสื่อมความสะดวกได้ไม่ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๙๐ ส่วนโจทก์ทั้งสี่ในฐานะเจ้าของสามยทรัพย์ก็ไม่มีสิทธิทำการเปลี่ยนแปลงในการยทรัพย์หรือในสามยทรัพย์ ซึ่งทำให้เกิดภาระเพิ่มขึ้นแก่การยทรัพย์เช่นกัน ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๘ โจทก์ทั้งสี่ได้นำรถยนต์บรรทุกขนาดใหญ่เข้าออก จอดรถหรือตั้งสิ่งกีดขวาง หรือขนถ่ายสินค้าเพื่อการค้าหรือประกอบธุรกิจของโจทก์ทั้งสี่ บริเวณทางพิพาท ซึ่งตกเป็นภาระจำยอมเฉพาะใช้เป็นทางเข้าออกตามปกติ โจทก์ทั้งสี่และจำเลยมีปัญหาโต้แย้งกันเนื่องจากรถยนต์ที่มาส่งสินค้าที่โกดังของโจทก์ทั้งสี่ จอดกีดขวางถนนในระหว่างการขนถ่ายสินค้า การใช้ทางพิพาทของโจทก์ทั้งสี่ดังกล่าวจึงผิดไปจากวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทางเข้าออก ถือว่าโจทก์ทั้งสี่ในฐานะเจ้าของสามยทรัพย์ได้ร่วมกันใช้ทางพิพาทซึ่งเป็นการยทรัพย์ในลักษณะเกินขอบเขตปกติของการใช้รถยนต์สัญจรไปมาเข้าออกบนทางพิพาท ถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในการยทรัพย์อันทำให้เกิดภาระเพิ่มขึ้นแก่การยทรัพย์ ย่อมเป็นการกระทำไปโดยไม่มีสิทธิ หรือไม่ชอบด้วย ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๘๘ จำเลยจึงมีสิทธิสร้างประตูปิดกั้นทางพิพาทมิให้รถยนต์บรรทุกขนาดใหญ่ผ่านเข้าออก ส่วนรถยนต์นั่งและรถยนต์บรรทุกขนาดเล็กผ่านไปได้โดยมิได้ห้ามหรือปิดกั้นมิให้โจทก์ทั้งสี่ใช้ทางพิพาท โจทก์ทั้งสี่ไม่มีสิทธิห้ามมิให้จำเลยปิดกั้นหรือขัดขวางไม่ให้โจทก์ทั้งสี่ใช้รถยนต์

บรรทุกสิบล้อเข้าออกทางพิพาท

โจทก์ทั้งสี่ฟ้องขอให้บังคับจำเลยไปจดทะเบียนภาระจำยอมในที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๔๗๘ หรือ ๔๗๑๖๐ ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร ของจำเลยทางด้านทิศตะวันตกกว้าง ๗ เมตร ยาวตลอดแนวเขตโฉนดที่ดินถึงด้านทิศตะวันออกกว้าง ๖ เมตร ให้แก่ที่ดินโฉนดเลขที่ ๗๕๕๔, ๗๕๕๕ และ ๗๕๕๖ ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร ของโจทก์ทั้งสี่ หากจำเลยไม่ไปให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยห้ามมิให้จำเลยปิดกั้นหรือขัดขวางไม่ให้โจทก์ทั้งสี่ใช้รถยนต์บรรทุกสิบล้อเข้าออกถนนพิพาท ให้จำเลยรื้อถอนรั้วอิฐบล็อก คานคอดินที่สร้างบนถนนพิพาทส่วนที่ปิดกั้นหน้าที่ดินที่เป็นประตูให้รถยนต์เข้าออกที่ดินของโจทก์ทั้งสี่กว้าง ๕ เมตร และส่วนที่เป็นประตูคนงานเข้าออกกว้าง ๑ เมตร ให้มีสภาพใช้ได้ดังเดิม

จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า ถนนพิพาทในที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๔๗๘ หรือ ๔๗๑๖๐ ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร จากทางด้านทิศตะวันตกกว้าง ๗ เมตร ยาวตลอดแนวเขตโฉนดที่ดินถึงด้านทิศตะวันออกกว้าง ๖ เมตร เป็นทางภาระจำยอมของที่ดินโฉนดเลขที่ ๗๕๕๔, ๗๕๕๕ และ ๗๕๕๖ ตำบลดอนไก่อี อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร ให้จำเลยจดทะเบียนสิทธิภาระจำยอมถนนพิพาทให้แก่โจทก์ทั้งสี่ หากไม่ปฏิบัติให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลย กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ทั้งสี่ โดยกำหนดค่าทนายความ ๔,๐๐๐ บาท ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

โจทก์ทั้งสี่อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษาแก้เป็นว่า ห้ามมิให้จำเลยปิดกั้นหรือขัดขวางไม่ให้โจทก์ทั้งสี่ใช้รถยนต์บรรทุกสิบล้อเข้าออกถนนพิพาท ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ นอกจากนี้แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

จำเลยฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยว่า โจทก์ทั้งสี่ มีสิทธินำรถยนต์บรรทุกสิบล้อผ่านเข้าออกทางพิพาทหรือไม่ เห็นว่า ทางพิพาท เป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลย แต่ตกอยู่ภายใต้ภาระจำยอมของโจทก์ทั้งสี่ จำเลยในฐานะ เจ้าของการยทรัพย์จะประกอบกรรมใด ๆ อันจะเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาระจำยอม ลดไปหรือเสื่อมความสะดวกหาได้ไม่ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๙๐ ส่วนโจทก์ทั้งสี่ ในฐานะเจ้าของสามยทรัพย์ก็ไม่มีสิทธิทำการเปลี่ยนแปลงในการยทรัพย์หรือ ในสามยทรัพย์ซึ่งทำให้เกิดภาระเพิ่มขึ้นแก่การยทรัพย์เช่นกัน ทั้งนี้ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๘ ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า โจทก์ทั้งสี่ ได้นำรถยนต์บรรทุกขนาดใหญ่เข้าออก จอดรถหรือตั้งสิ่งกีดขวางหรือขนถ่ายสินค้า เพื่อการค้าหรือประกอบธุรกิจของโจทก์ทั้งสี่ บริเวณทางพิพาทซึ่งตกเป็นภาระจำยอม เฉพาะใช้เป็นทางเข้าออกตามปกติ โจทก์ที่ ๑ ก็ทราบปัญหาดังกล่าวดี โดยได้รับความจาก โจทก์ที่ ๑ ตอบทนายจำเลยถามค้านว่า โจทก์ทั้งสี่และจำเลยมีปัญหาโต้แย้งกัน เนื่องจากรถยนต์ที่มาส่งสินค้าที่โกดังของโจทก์ทั้งสี่จอดกีดขวางถนนในระหว่าง การขนถ่ายสินค้า การใช้ทางพิพาทของโจทก์ทั้งสี่ดังกล่าวจึงผิดไปจากวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นทางเข้าออก ถือว่าโจทก์ทั้งสี่ในฐานะเจ้าของสามยทรัพย์ได้ร่วมกันใช้ ทางพิพาทซึ่งเป็นการยทรัพย์ในลักษณะเกินขอบเขตปกติของการใช้รถยนต์ สัญจรไปมาเข้าออกบนทางพิพาท ถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงในการยทรัพย์ อันทำให้เกิดภาระเพิ่มขึ้นแก่การยทรัพย์ ย่อมเป็นการกระทำไปโดยไม่มีสิทธิ หรือไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๘ จำเลยจึงมีสิทธิ สร้างประตูปิดกั้นทางพิพาทมิให้รถยนต์บรรทุกขนาดใหญ่ผ่านเข้าออก ส่วนรถยนต์นั่ง และรถยนต์บรรทุกขนาดเล็กผ่านไปมาได้โดยมิได้ห้ามหรือปิดกั้นมิให้โจทก์ทั้งสี่ ใช้ทางพิพาท โจทก์ทั้งสี่ไม่มีสิทธิห้ามมิให้จำเลยปิดกั้นหรือขัดขวางไม่ให้โจทก์ทั้งสี่ ใช้รถยนต์บรรทุกสิบล้อเข้าออกทางพิพาท ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษาว่า โจทก์ทั้งสี่สามารถนำรถยนต์บรรทุกสิบล้อผ่านเข้าออกทางพิพาทได้นั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของจำเลยฟังขึ้น

อนึ่ง คดีนี้เป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์ ดังนั้นที่ศาลชั้นต้นกำหนดให้จำเลยใช้ค่า ทนายความแทนโจทก์ทั้งสี่เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท จึงไม่ถูกต้อง เพราะตาราง ๖

ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (เดิม) ได้กำหนดอัตราค่าทนายความ
ชั้นสูงในศาลชั้นต้นสำหรับคดีไม่มีทุนทรัพย์ไว้เพียง ๓,๐๐๐ บาท จึงเกินอัตราชั้นสูง
ที่กฎหมายกำหนด ศาลฎีกาเห็นสมควรแก้ไขเสียให้ถูกต้อง

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้บังคับคดีไปตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ให้จำเลย
ใช้ค่าทนายความในศาลชั้นต้น ๓,๐๐๐ บาท แทนโจทก์ทั้งสี่ ค่าฤชาธรรมเนียมใน
ชั้นฎีกาให้เป็นพับ นอกจากนี้แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗

(เฉลิมศักดิ์ ภัทรสมันต์ – อติศักดิ์ ปัตรวลี – ทวีศักดิ์ ทองภักดี)

ประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์ – ย่อ/ตรวจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๙๖๙/๒๕๕๗

ธนาคารออมสิน

โจทก์

พันจ่าอากาศเอกอดุลย์เลิศ

สนศิริ

ผู้ร้อง

นางศุภสุตา เกษกาญจน์

กับพวก

จำเลย

พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคม พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๓, ๔๙ วรรคสอง, ๕๑

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ภาค ๖ แผนกคดีผู้บริโภค ย่อมเป็นที่ยุติตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔๙ วรรคสอง เว้นแต่คู่ความอาจยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ในคดีที่มีทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกาเกินสองแสนบาทหรือในปัญหา ข้อกฎหมายได้ โดยต้องยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกามาพร้อมกับฎีกาต่อ ศาลชั้นต้น แล้วให้ศาลชั้นต้นส่งคำร้องพร้อมฎีกาไปยังศาลฎีกาพิจารณา สั่งต่อไปตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๕๑ แม้ในคดี ที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอเกินส่วนราคาทรัพย์พิพาทที่นำออกขายทอดตลาดจะ ไม่ใช่คดีผู้บริโภคเพราะผู้ร้องมิได้มีฐานะเป็นผู้บริโภคก็ตาม แต่คดีในส่วนนี้ ถือว่าเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีหลักซึ่งเป็นคดีผู้บริโภค คดีในส่วนของผู้ ร้องจึงเป็นคดีผู้บริโภคตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๓ ดังนั้น บทบัญญัติในเรื่องฎีกาตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๕๑ จึงต้องนำมาบังคับใช้ในคดีนี้ เมื่อปรากฏว่าโจทก์ ไม่ได้ยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกามาพร้อมกับฎีกาของโจทก์จึงขัดต่อบทบัญญัติ แห่งกฎหมายดังกล่าว เป็นการไม่ชอบ แต่บทบัญญัติอันว่าด้วยการฎีกา ตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ เป็นบทบัญญัติพิเศษที่ กำหนดให้ศาลฎีกาเท่านั้นที่มีอำนาจในการพิจารณาสั่งว่าจะอนุญาตให้ฎีกา และสั่งรับฎีกาหรือไม่ ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฎีกาของโจทก์จึงไม่ชอบด้วย บทบัญญัติมาตรา ๕๑ แห่ง พ.ร.บ.ดังกล่าว

คดีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นพิพากษาตามยอมให้จำเลยที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๓ ร่วมกันชำระเงินตามสัญญากู้ยืมเงิน ฉบับที่ ๑ สิ้นเชื่อโครงการ ช.พ.ค. โครงการ ๒ จำนวน ๑๙๒,๑๗๕.๓๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๘๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๑๘๙,๕๓๙.๓๘ บาท นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒) เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ โดยผ่อนชำระไม่น้อยกว่าเดือนละ ๑,๒๔๐ บาท ภายในทุกวันสิ้นเดือน เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๒ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยที่ ๑ และที่ ๔ ถึงที่ ๑๐ ร่วมกันชำระเงินตามสัญญากู้ยืมเงิน ฉบับที่ ๒ สิ้นเชื่อเพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพ - พัฒนาชีวิตครู จำนวน ๒,๐๐๕,๖๐๗.๙๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๘๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๑,๙๐๐,๙๗๘.๙๙ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ โดยผ่อนชำระไม่น้อยกว่าเดือนละ ๒๐,๕๐๐ บาท ภายในทุกวันสิ้นเดือน เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๒ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยที่ ๑ และที่ ๑๑ ถึงที่ ๑๓ ร่วมกันชำระเงินตามสัญญากู้ยืมเงินฉบับที่ ๓ สิ้นเชื่อเพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพ - วิทยฐานะ จำนวน ๒๒๕,๖๓๔.๕๘ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๕.๕๘ ต่อปี ของต้นเงิน ๒๒๕,๐๕๗.๔๕ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ โดยผ่อนชำระไม่น้อยกว่าเดือนละ ๓,๑๕๐ บาท ภายในทุกวันสิ้นเดือน เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๒ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยที่ ๑ ที่ ๑๔ และที่ ๑๕ ร่วมกันชำระเงินตามสัญญากู้ยืมเงินฉบับที่ ๔ สิ้นเชื่อเพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพ - ช.พ.ส. จำนวน ๑๔๖,๗๑๑.๔๘ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๕.๘๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๑๔๖,๓๓๖.๒๒ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ โดยผ่อนชำระไม่น้อยกว่าเดือนละ ๑,๑๐๐ บาท ภายในทุกวันสิ้นเดือน เริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๒ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยที่ ๑ และที่ ๔ ถึงที่ ๑๐ ร่วมกันชำระเงินค่าเบี่ยประกันภัยให้โจทก์ทุกปี ปีละ ๒,๘๒๒.๖๖ บาท ชำระภายในเดือนมิถุนายนของทุกปี เริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จหรือถึงวันขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนอง หากไม่ชำระและโจทก์ชำระไปแทน ให้โจทก์มีสิทธิบังคับชำระหนี้ตามจำนวนที่จ่ายไปแทน จำเลยทั้งสิบห้าตกลงร่วมกันชำระค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนที่ศาลไม่สั่งคืนและ

ค่าทนายความจำนวน ๕,๐๐๐ บาท ให้โจทก์ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ หากจำเลยทั้งสิบห้าผิดสัญญาข้อหนึ่งข้อใดยอมให้โจทก์ยึดที่ดินโฉนดตราจอง เลขที่ ๘๔๖๙ ตำบลรัษฎา (ในเมือง) อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก พร้อมสิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์ ถ้าไม่พอให้ยึดทรัพย์อื่นของจำเลยทั้งสิบห้าออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์ จนครบ แต่จำเลยทั้งสิบห้าไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา โจทก์จึงนำเจ้าพนักงานบังคับคดี ยึดที่ดินโฉนดตราจองเลขที่ ๘๔๖๙ ตำบลรัษฎา (ในเมือง) อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก พร้อมสิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ผู้ร้องเคยเป็นสามีของจำเลยที่ ๑ โดยจดทะเบียนหย่า กับจำเลยที่ ๑ สิ่งปลูกสร้างซึ่งอยู่บนที่ดินที่เจ้าพนักงานบังคับคดียึดเพื่อนำออกขายทอดตลาดนั้นเป็นสินสมรสระหว่างผู้ร้องกับจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ นำที่ดินดังกล่าวไปจดทะเบียนจำนองโดยผู้ร้องไม่รู้เห็นยินยอมด้วย ผู้ร้องไม่จำต้องรับผิดชอบหนี้ที่จำเลยที่ ๑ มีต่อโจทก์ ผู้ร้องมีส่วนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์สิ่งปลูกสร้างดังกล่าว ขอให้กันส่วนโดยนำเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวเฉพาะส่วนของผู้ร้องมาแบ่งให้แก่ผู้ร้อง

ศาลชั้นต้นได้สวนแล้ว มีคำสั่งให้กันเงินที่ได้จากการการขายทอดตลาด บ้านพิพาทจำนวน ๒ หลัง ซึ่งปลูกอยู่บนที่ดินโฉนดตราจองเลขที่ ๘๔๖๙ ตำบลรัษฎา (ในเมือง) อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ออกกึ่งหนึ่ง เป็นส่วนของผู้ร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ แจ้งเจ้าพนักงานบังคับคดีทราบ

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ แผนกคดีผู้บริโภคมพิพากษายืน คืบค่าขึ้นศาลส่วนที่เกินกว่า ๒๐๐ บาท แก่โจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมอื่นนอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ภาค ๖ แผนกคดีผู้บริโภคยอมเป็นที่สุดตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๙ วรรคสอง เว้นแต่คู่ความอาจยื่นคำร้องขออุทธรณ์ฎีกา ในปัญหาข้อเท็จจริงในคดีที่มีทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกาเกินสองแสนบาทหรือ

ในปัญหาข้อกฎหมายได้ โดยต้องยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกามาพร้อมกับฎีกาต่อศาลชั้นต้น แล้วให้ศาลชั้นต้นส่งคำร้องพร้อมฎีกาไปยังศาลฎีกาพิจารณาส่งต่อไปตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคน พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๕๑ แม้ในคดีที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอถอนส่วนราคาทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาดจะไม่ใช่คดีผู้บริโภคเพราะผู้ร้องมิได้มีฐานะเป็นผู้บริโภคก็ตาม แต่คดีในส่วนนี้ถือว่าเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีหลักซึ่งเป็นคดีผู้บริโภค คดีในส่วนของผู้ร้องจึงเป็นคดีผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคน พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๓ ดังนั้น บทบัญญัติในเรื่องฎีกาตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคน พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๕๑ จึงต้องนำมาบังคับใช้ในคดีนี้ เมื่อปรากฏว่าโจทก์ไม่ได้ยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกามาพร้อมกับฎีกาของโจทก์จึงขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นการไม่ชอบ แต่บทบัญญัติอันว่าด้วยการฎีกาตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคน พ.ศ.๒๕๕๑ เป็นบทบัญญัติพิเศษที่กำหนดให้ศาลฎีกาเท่านั้น ที่มีอำนาจในการพิจารณาสั่งว่าจะอนุญาตให้ฎีกาและสั่งรับฎีกาหรือไม่ ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฎีกาของโจทก์จึงไม่ชอบด้วยบทบัญญัติมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จึงให้ยกคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้รับฎีกาของโจทก์และเห็นสมควรมีคำสั่งใหม่ให้ถูกต้องต่อไป

พิพากษายกคำสั่งของศาลชั้นต้นที่ให้รับฎีกาของโจทก์ และมีคำสั่งไม่รับฎีกาของโจทก์ คืนค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาทั้งหมดแก่โจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมอื่นในชั้นฎีกา นอกจากที่สั่งคืนให้เป็นพับ

(สมศรี หรุจิตตวิวัฒน์ – ชาตชาย อัครวิบูลย์ – กฤษฎีจิรัฐ คุณาจิรภรณ์)

ประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์ - ย่อ

วินัย เรืองศรี - ตรวจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๕๓๐/๒๕๕๗

ธนาคารศรีนคร จำกัด(มหาชน)

โดยบริษัทบริหารสินทรัพย์

สุขุมวิท จำกัด ผู้เข้าสวมสิทธิ

เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา โจทก์

นายรุ่งโรจน์ เดชสงจรัส จำเลย

ป.วิ.พ. คำพิพากษาผูกพันคู่ความ คำพิพากษาถึงที่สุด ขอให้พิจารณาคดีใหม่
บังคับคดี มาตรา ๑๔๕, ๑๔๗ วรรคสอง, ๑๙๙ จัตวา, ๒๗/๑

ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๕ บัญญัติให้คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งนับแต่วันที่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่ง จนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับหรืองดเสีย ถ้าหากมี ซึ่งหากคำพิพากษาหรือคำสั่งใดยังไม่ถึงที่สุด ก็ยังเป็นเรื่องที่ยังไม่ชัดเจนว่าคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะเป็นฝ่ายชนะคดีที่สามารถบังคับคดีไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ตลอดไปหรือไม่ ดังนั้น คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะหรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งชอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่งตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗๑ จึงหมายถึงวันมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นที่สุด และตามมาตรา ๑๔๗ วรรคสอง บัญญัติให้คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ซึ่งอาจอุทธรณ์ฎีกา หรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ได้นั้น ถ้ามิได้อุทธรณ์ ฎีกาหรือร้องขอให้พิจารณาใหม่ภายในเวลาที่กำหนดไว้ ให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่ระยะเวลาเช่นนั้น ได้สิ้นสุดลง คดีนี้จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ ศาลชั้นต้นพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีไปฝ่ายเดียว จำเลยจึงมีสิทธิยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ และกรณีจำเลยซึ่งขาดนัดยื่นคำให้การ หากจะขอให้พิจารณาใหม่น่าจะต้องอยู่ภายใต้บังคับตามมาตรา ๑๙๙ จัตวา โดยคำขอให้พิจารณาใหม่นั้น ให้ยื่นต่อศาลใน ๑๕ วัน นับจากวันที่ได้ส่งคำบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ให้แก่จำเลยที่ขาดนัดยื่นคำให้การ แต่คดีนี้หลังจากศาลชั้นต้นพิพากษา เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ได้ส่งคำบังคับแก่จำเลยโดยการปิดคำบังคับ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ การส่งคำบังคับโดยการปิดคำบังคับดังกล่าว จึงมีผลเมื่อกำหนดเวลา ๑๕ วัน ได้ล่วงพ้นไปแล้วตามมาตรา ๗๙ วรรคสอง จึงต้องถือว่าการส่งคำบังคับให้แก่จำเลยมีผลในวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๔ และจำเลยมีสิทธิยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ได้ภายในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔ เมื่อจำเลยมิได้ยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ภายในกำหนดดังกล่าว คดีจึงเป็นที่ยุติตั้งแต่วันถัดจากวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔

โจทก์ยื่นคำแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ยึดทรัพย์ที่ดินโฉนด เลขที่ ๑๔๓๙๙๑ พร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๔ เป็นการบังคับคดีภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษาเป็นที่สุด เมื่อจำเลย มิได้ชำระหนี้ตามคำพิพากษาที่มีอยู่จำนวน ๑,๔๑๒,๔๑๒.๔๙ บาท และมีดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๔.๕ ต่อปี จากต้นเงิน ๑,๒๙๒,๘๑๙.๔๓ บาท นับถัดจากวันฟ้องคำนวณถึงวันที่โจทก์ขอให้ยึดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ของจำเลยเพิ่ม ปรากฏว่ายอดหนี้ที่ค้างชำระรวมมากกว่า ๓,๔๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนทรัพย์จำนองที่โจทก์นำยึดไว้แล้วมีราคาตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดี ประเมินไว้เพียง ๑,๐๐๘,๐๐๐ บาท และยังขายทอดตลาดทรัพย์จำนอง ดังกล่าวไม่ได้ แต่ตามกรณีก็เป็นที่ยกค่างหมายได้อย่างแน่ชัดว่า แม้ ขายทอดตลาดทรัพย์จำนองได้ ก็ได้เงินไม่พอชำระหนี้โจทก์ ประกอบกับ ระยะเวลาในการบังคับคดีใกล้สิ้นสุดลงแล้ว ดังนี้ แม้การบังคับคดีตาม คำพิพากษาจะต้องบังคับเอาแก่ทรัพย์จำนองก่อน หากไม่พอชำระหนี้ จึงจะบังคับเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของจำเลย แต่หากต้องรอให้มีการ ขายทอดตลาดทรัพย์จำนองก่อนจึงจะให้ยึดทรัพย์สินอื่นได้ก็อาจล่วงเลย กำหนดเวลาบังคับคดีที่ต้องกระทำภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษา ถึงที่สุดเป็นเหตุให้โจทก์ต้องเสียสิทธิในการบังคับคดีและไม่ได้รับชำระหนี้ การให้ยึดทรัพย์สินอื่นไว้แต่ยังไม่ต้องนำออกขายทอดตลาดจนกว่าจะมีการ

ขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนองเสร็จสิ้นและได้เงินไม่พอชำระหนี้จึงค่อยนำทรัพย์สินอื่นออกขายทอดตลาดย่อมไม่เป็นการขัดต่อขั้นตอนหรือลำดับในการบังคับคดีตามคำพิพากษาดังกล่าว แต่กลับก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย โจทก์จึงมีสิทธิขอให้ยึดที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๓๙๙๑ พร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยได้

คดีสืบเนื่องมาจากวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน ๑,๔๑๒,๔๑๒.๔๙ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๔.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๑,๒๙๒,๘๑๙.๔๓ บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากไม่ชำระให้ยึดที่ดินจำนองพร้อมสิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาดชำระหนี้แก่โจทก์ หากได้เงินไม่พอชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้โจทก์จนครบถ้วน คดีถึงที่สุด ศาลชั้นต้นออกคำบังคับและออกหมายบังคับคดี วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๖ บริษัทบริหารสินทรัพย์เพชรบุรี จำกัด ยื่นคำร้องขอเข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแทนโจทก์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตต่อมาวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๑ บริษัทบริหารสินทรัพย์สุขุมวิท จำกัด ยื่นคำร้องขอเข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาแทนผู้เข้าสวมสิทธิเดิม ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาต

วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๔ โจทก์ยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนคำสั่งเจ้าพนักงานบังคับคดี และขอให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๓๙๙๑ แขวงบางนา เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร พร้อมสิ่งปลูกสร้างเพิ่มเติม ตามคำแถลงของโจทก์ต่อไป

จำเลยยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้อง

ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้องของโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ
โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ
โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้แย้งกันในชั้นนี้ฟังเป็นยุติได้ว่า

เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน ๑,๔๑๒,๔๑๒.๕๙ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๔.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๑,๒๙๒,๘๑๙.๕๓ บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากไม่ชำระให้ยึดที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๓๔๙๓๓๓ ตำบลสำโรงเหนือ (สำโรงฝั่งเหนือ) อำเภอเมืองสมุทรปราการ (พระโขนง) จังหวัดสมุทรปราการ พร้อมสิ่งปลูกสร้างทรัพย์สินจำนองออกขายทอดตลาดชำระหนี้แก่โจทก์ หากได้เงินไม่พอชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้โจทก์จนครบถ้วน คดีถึงที่สุดโดยไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ฎีกา ศาลชั้นต้นออกคำสั่งและออกหมายบังคับคดีแล้ว ต่อมาเจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินจำนองดังกล่าวโดยประเมินราคาไว้ ๑,๐๐๘,๐๐๐ บาท และอยู่ระหว่างประกาศขายทอดตลาด ต่อมาวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ โจทก์ยื่นคำแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีขอให้ยึดที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๓๙๙๑ แขวงบางนา เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งจำเลยมีกรรมสิทธิ์ร่วมกับบุคคลอื่น แต่เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งว่าไม่อาจดำเนินการตามความประสงค์ของโจทก์ได้และงดดำเนินการ

คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า โจทก์มีสิทธิขอให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยหรือไม่ เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๕ บัญญัติให้คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่งนับแต่วันที่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่ง จนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับหรืองดเสีย ถ้าหากมี ซึ่งหากคำพิพากษาหรือคำสั่งใดยังไม่ถึงที่สุด ก็ยังเป็นเรื่องที่ยังไม่ชัดเจนว่าคู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะเป็นฝ่ายชนะคดีที่สามารถบังคับคดีไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ตลอดไปหรือไม่ ดังนั้น คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะหรือเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งชอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๑ จึงหมายถึงวันมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นที่สุด และตามมาตรา ๑๔๗ วรรคสอง บัญญัติให้คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ซึ่งอาจอุทธรณ์ฎีกา หรือมีคำขอให้พิจารณาใหม่ได้นั้น ถ้ามิได้อุทธรณ์ ฎีกาหรือร้องขอให้

พิจารณาใหม่ภายในเวลาที่กำหนดไว้ ให้ถือว่าเป็นที่สุดตั้งแต่ระยะเวลาเช่นว่านั้น ได้สิ้นสุดลง คดีนี้จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ ศาลชั้นต้นพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีไปฝ่ายเดียว จำเลยจึงมีสิทธิยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ และกรณีจำเลยซึ่งขาดนัดยื่นคำให้การ หากจะขอให้พิจารณาใหม่มีย่อมต้องอยู่ภายใต้บังคับตามมาตรา ๑๙๙ จัตวา โดยคำขอให้พิจารณาใหม่นั้น ให้ยื่นต่อศาลใน ๑๕ วัน นับจากวันที่ได้ส่งคำบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งให้แก่จำเลยที่ขาดนัดยื่นคำให้การ แต่คดีนี้หลังจากศาลชั้นต้นพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ได้ส่งคำบังคับแก่จำเลยโดยการปิดคำบังคับเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ การส่งคำบังคับโดยการปิดคำบังคับดังกล่าวจึงมีผลเมื่อกำหนดเวลา ๑๕ วัน ได้ล่วงพ้นไปแล้วตามมาตรา ๗๙ วรรคสอง จึงต้องถือว่าการส่งคำบังคับให้แก่จำเลยมีผลในวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๔ และจำเลยมีสิทธิยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ได้ภายในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔ เมื่อจำเลยมิได้ยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ภายในกำหนดดังกล่าว คดีจึงเป็นที่สุดตั้งแต่วันถัดจากวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔ การที่โจทก์ยื่นคำแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ยึดทรัพย์ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๓๙๙๑ พร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ จึงเป็นการบังคับคดีภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันมีคำพิพากษาเป็นที่สุด เมื่อจำเลยมิได้ชำระหนี้ตามคำพิพากษาที่มีอยู่จำนวน ๑,๔๑๒,๔๑๒.๔๙ บาท และมีดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๔.๕ ต่อปี จากต้นเงิน ๑,๒๙๒,๘๑๙.๔๓ บาท นับถัดจากวันฟ้องคำนวณถึงวันที่โจทก์ขอให้ยึดที่ดิน พร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยเพิ่ม ปรากฏว่ายอดหนี้ที่ค้างชำระรวมมากกว่า ๓,๔๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนทรัพย์จำนองที่โจทก์นำยึดไว้แล้วมีราคาตามที่เจ้าพนักงานบังคับคดีประเมินไว้เพียง ๑,๐๐๘,๐๐๐ บาท และยังขายทอดตลาดทรัพย์จำนองดังกล่าวไม่ได้ แต่ตามกรณีก็เป็นที่ยึดหมายได้อย่างแน่ชัดว่า แม้ขายทอดตลาดทรัพย์จำนองได้ ก็ได้เงินไม่พอชำระหนี้โจทก์ประกอบกับระยะเวลาในการบังคับคดีใกล้สิ้นสุดลงแล้ว ดังนี้ แม้การบังคับคดีตามคำพิพากษาจะต้องบังคับเอาแก่ทรัพย์จำนองก่อน หากไม่พอชำระหนี้จึงจะบังคับเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของจำเลย แต่หากต้องรอให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์จำนองก่อนจึงจะให้ยึดทรัพย์สินอื่นได้ ก็อาจล่วงเลยกำหนดเวลาบังคับคดีที่ต้องกระทำภายใน ๑๐ ปี นับแต่มีคำพิพากษา

ถึงที่สุด เป็นเหตุให้โจทก์ต้องเสียสิทธิในการบังคับคดีและไม่ได้รับชำระหนี้ การให้ ยึดทรัพย์สินอื่นไว้แต่ยังไม่ต้องนำออกขายทอดตลาดจนกว่าจะมีการขายทอดตลาด ทรัพย์สินของเสร็จสิ้นและได้เงินไม่พอชำระหนี้จึงค่อนำทรัพย์สินอื่นออกขายทอดตลาด ย่อมไม่เป็นการขัดต่อขั้นตอนหรือลำดับในการบังคับคดีตามคำพิพากษาดังกล่าว แต่กลับก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายโจทก์จึงมีสิทธิขอให้ยึดที่ดินโฉนด เลขที่ ๑๔๓๙๙๑ พร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลยได้ ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น

พิพากษากลับ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๓๙๙๑ แขวงบางนา เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร พร้อมสิ่งปลูกสร้างของจำเลย ตามคำแถลงของโจทก์ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ แต่ให้รอการขายทอดตลาดไว้ จนกว่าจะได้ขายทรัพย์สินของเสร็จสิ้นและได้เงินไม่พอชำระหนี้จึงอนุญาตให้นำที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างที่ยึดไว้ดังกล่าวนี้ออกขาย ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

(สมยศ เข้มทอง – ภาณุวัฒน์ ศุภะพันธุ์ – สมศักดิ์ คุณเลิศกิจ)

ประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์ - ย่อ
พิสุทธิ ศรีขจร - ตรวจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๑๑๘/๒๕๕๗

บริษัทบริหารสินทรัพย์

สุขุมวิท จำกัด

โจทก์

บรรษัทบริหาร

สินทรัพย์ไทย

เจ้าหนี้

นางสาวอุไรวรรณ

หรือสุทัสสา พุนดำริห์ชัย

กับพวก

จำเลย

พ.ร.บ. ล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ มาตรา ๑๐๕

พ.ร.บ. จัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๔

การขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายนั้น เจ้าหนี้ทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ก็ตาม มีหน้าที่ต้องนำพยานหลักฐานมาแสดงต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในชั้นสอบสวนเพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่ามูลหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ยังคงมีอยู่จริงก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด และลูกหนี้ที่ ๑ และที่ ๓ ต้องรับผิดชอบในหนี้ดังกล่าว แม้หนี้ที่ขอรับชำระจะเป็นมูลหนี้ตามคำพิพากษาก็ตาม ก็หาผูกพันเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลให้จำต้องถือตามไม่ ทั้งในการตรวจคำขอรับชำระหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจออกหมายเรียกให้เจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือบุคคลใดมาสอบสวนในเรื่องหนี้สินที่ขอรับชำระหนี้ ตาม พ.ร.บ. ล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ มาตรา ๑๐๕ เมื่อเจ้าหนี้ไม่มีพยานบุคคลมาให้การสอบสวนต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามบทบัญญัติ มาตรา ๑๐๕ ดังกล่าว ทั้งเจ้าหนี้มิได้นำส่งพยานเอกสารใดในชั้นสอบสวนตามกำหนดนัดต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบ ประกอบกับในหมายนัดของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทุกฉบับได้ระบุข้อความไว้แล้วว่า หากเจ้าหนี้ไม่นำพยานหลักฐานมาให้การสอบสวนตามกำหนดนัด โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบล่วงหน้าถือว่าเจ้าหนี้ไม่มีพยานหลักฐานและไม่ตั้งใจอ้างพยานหลักฐานอื่นใดอีก

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะพิจารณาทำความเห็นเสนอศาลจากพยานหลักฐานเท่าที่ปรากฏในสำนวนเท่านั้น และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังได้ระบุข้อความในหมายนัดฉบับที่ ๒ และที่ ๓ ด้วยว่า การอ้างพยานเอกสารในสำนวนคดีนั้นจะรับฟังเฉพาะต้นฉบับเอกสารหรือสำเนาเอกสารราชการซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่รับรองเท่านั้น ดังนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงต้องทำความเห็นไปตามพยานหลักฐานเท่าที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวน

เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในมูลหนี้ตามคำพิพากษาของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ หนี้กู้ยืม บัญชีเดินสะพัด เบิกเงินเกินบัญชี ขายลดเช็ค คำประกัน และจำนอง แต่เจ้าหนี้มีเพียงสำเนาคำพิพากษา สำเนาหนังสือสัญญาจำนองที่ดินเป็นประกัน และสำเนาโฉนดที่ดินฉบับผู้รับมอบอำนาจเจ้าหนี้รับรองด้วยตนเอง โดยไม่ปรากฏว่าเจ้าหนี้มีหลักฐานแห่งมูลหนี้กู้ยืม บัญชีเดินสะพัด เบิกเงินเกินบัญชี ขายลดเช็ค คำประกันมาแสดงแต่อย่างใด ทั้งสำเนาคำพิพากษาดังกล่าวไม่มีเจ้าหน้าที่ศาลรับรองความถูกต้องแห่งเอกสารนั้น จึงต้องห้ามมิให้รับฟัง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๙๓ ประกอบด้วย พ.ร.บ.จัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๔ กรณีจึงถือว่าเจ้าหนี้ไม่มีพยานหลักฐานใดมานำสืบให้เห็นว่าลูกหนี้ที่ ๑ และที่ ๓ เป็นหนี้เจ้าหนี้ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือไม่ เพียงใด

คดีสืบเนื่องมาจากศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ (จำเลย) ทั้งสี่เด็ดขาดเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๐

เจ้าหนี้เป็นเจ้าหนี้รายที่ ๘ ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในมูลหนี้ตามคำพิพากษาของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๔๕๐๐/๒๕๔๕ หนี้กู้ยืม บัญชีเดินสะพัด เบิกเงินเกินบัญชี ขายลดเช็ค คำประกัน และจำนอง เป็นเงินจำนวน ๓๑๗,๐๖๖,๖๓๓.๘๓ บาท จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ ๑ และที่ ๓ ในฐานะเจ้าหนี้มีประกันตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๙๖ (๓)

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นัดตรวจคำขอรับชำระหนี้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ มาตรา ๑๐๔ แล้ว ไม่มีผู้ใดโต้แย้งคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้รายนี้

เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สอบสวนแล้ว เห็นว่า เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ตามคำพิพากษาและกู้ยืมจากการขายทอดตลาดทรัพย์หลักประกันที่ดินโฉนดเลขที่ ๙๙๘๐๔, ๒๓๕๑๖๖, ๒๓๕๑๖๗ และ ๒๓๕๑๖๘ ถึง ๒๓๕๑๗๒ ตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ เป็นเงินจำนวน ๓๑๗,๐๖๖,๖๓๓.๘๓ บาท จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ที่ ๑ และที่ ๓ ในฐานะเจ้าหนี้มีประกันตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ มาตรา ๙๖ (๓) ซึ่งในการขอรับชำระหนี้ นั้น เจ้าหนี้มีหน้าที่ต้องนำพยานหลักฐานมาแสดงต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เพื่อทำการสอบสวนให้ได้ความตามที่กล่าวอ้าง และพิสูจน์ให้เห็นว่ามูลหนี้ที่ขอรับชำระหนี้ นั้นมีอยู่จริงและลูกหนี้ที่ ๑ และที่ ๓ ต้องรับผิดชอบในมูลหนี้ดังกล่าว เมื่อเจ้าหนี้ไม่มีเอกสารหลักฐานแห่งหนี้กู้ยืมที่แสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ที่ ๑ และที่ ๓ มีนิติสัมพันธ์กับเจ้าหนี้ มาให้การสอบสวนประกอบคำขอรับชำระหนี้ คงมีแต่เพียงสำเนาคำพิพากษา สำเนาสัญญาจำนอง และสำเนาโฉนดที่ดินประกอบคำขอรับชำระหนี้เท่านั้น สำเนาเอกสารดังกล่าวต้องห้ามมิให้รับฟังตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๙๓ ประกอบด้วยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๔ เปรียบเสมือนว่าเอกสารนั้นไม่มีอยู่เลย ดังนั้น เมื่อเจ้าหนี้ไม่มีต้นฉบับเอกสารหรือสำเนาเอกสารฉบับเจ้าพนักงานรับรองมานำสืบให้เห็นได้ว่าลูกหนี้ที่ ๑ และที่ ๓ เป็นหนี้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและกู้ยืมในจำนวนที่ขอรับชำระหนี้จริงและหนี้ดังกล่าวไม่เป็นหนี้ที่ต้องห้ามมิให้ขอรับชำระหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ มาตรา ๙๔ คดีฟังไม่ได้ว่าเจ้าหนี้กับลูกหนี้ที่ ๑ และที่ ๓ เป็นหนี้ต่อกันจริง จึงเห็นควรให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้รายนี้เสียทั้งสิ้นตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ มาตรา ๑๐๗ (๑) แต่ทั้งนี้ หากเจ้าหนี้มีบุริมสิทธิเหนือที่ดินโฉนดเลขที่ ๙๙๘๐๔, ๒๓๕๑๖๖, ๒๓๕๑๖๗, ๒๓๕๑๖๘ ถึง ๒๓๕๑๗๒ ตำบลบางเมือง อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ เพียงใด ก็ไม่เป็นการตัดสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะใช้สิทธิของตนในทางแพ่งต่อไป

ศาลล้มละลายกลางพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ตามความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์

เจ้าหนี้อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของเจ้าหนี้ว่า เจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระหนี้ตามคำขอรับชำระหนี้หรือไม่ เห็นว่า เมื่อได้ตรวจดูเอกสารในสำนวนคำขอรับชำระหนี้แล้วปรากฏว่า เจ้าหนี้ได้มอบอำนาจให้นายสมยศ และนางสาวจุฑามาศ เป็นผู้รับมอบอำนาจดำเนินการยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีนี้ ตามใบมอบอำนาจฉบับลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ แนบท้ายคำขอรับชำระหนี้ โดยไม่ปรากฏว่า ภายหลังจากนั้นเจ้าหนี้ได้เปลี่ยนแปลงผู้รับมอบอำนาจให้ดำเนินคดีนี้เป็นบุคคลอื่นตามที่เจ้าหนี้อุทธรณ์ แต่ข้อเท็จจริงได้ความว่านางสาวจุฑามาศผู้รับมอบอำนาจได้ดำเนินการแทนเจ้าหนี้โดยการยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลานำส่งพยานเอกสารประกอบคำขอรับชำระหนี้ ตามคำร้องของเจ้าหนี้ ฉบับลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ และฉบับลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ในสำนวนคำขอรับชำระหนี้ ที่เจ้าหนี้อุทธรณ์ว่า มีการเปลี่ยนแปลงผู้รับมอบอำนาจเจ้าหนี้ เป็นเหตุให้เจ้าหนี้ไม่อาจนำส่งต้นฉบับเอกสารได้นั้น จึงฟังไม่ขึ้น ส่วนที่เจ้าหนี้อุทธรณ์ว่า เมื่อมีการเปลี่ยนเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ผู้รับผิดชอบคนใหม่แล้ว ก็น่าจะมีการส่งหมายนัดให้เจ้าหนี้ไปให้การสอบสวนและนำส่งเอกสารใหม่อีกครั้งนั้น ก็เป็นเพียงการคาดหมายของเจ้าหนี้เอง กรณีหาใช่เหตุจำเป็นอันมีอาจก้าวล่วงเสียได้แต่อย่างใดไม่ ประกอบกับการขอรับชำระหนี้ในคดีล้มละลายนั้น เจ้าหนี้ทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ก็ตาม มีหน้าที่ต้องนำพยานหลักฐานมาแสดงต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในชั้นสอบสวนเพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่า มูลหนี้ที่ยื่นคำขอรับชำระหนี้ยังคงมีอยู่จริงก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด และลูกหนี้ที่ ๑ และที่ ๓ ต้องรับผิดชอบในหนี้ดังกล่าว แม้หนี้ที่ขอรับชำระจะเป็นมูลหนี้ตามคำพิพากษาก็ตาม ก็หาผูกพันเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์หรือศาลให้จำต้องถือตามไม่ ทั้งในการตรวจคำขอรับชำระหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจออกหมายเรียกให้เจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือบุคคลใดมาสอบสวนในเรื่องหนี้สินที่ขอรับชำระหนี้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.๒๔๘๓ มาตรา ๑๐๕

เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า นับแต่วันกำหนดนัดตามหมายนัดฉบับแรกคือ วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ จนถึงวันที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อนุญาตให้เจ้าหนี้เลื่อนการนำพยานไปให้การสอบสวนออกไปตามคำร้องของเจ้าหนี้ฉบับลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ คือ วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๒ เจ้าหนี้มีระยะเวลานานเกือบ ๘ เดือน ซึ่งเป็นเวลาอันสมควรที่เจ้าหนี้สามารถไปให้การสอบสวนและนำส่งพยานเอกสารต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ แต่เจ้าหนี้กลับละเลยไม่นำส่งพยานเอกสารตามกำหนดนัดโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบ และเจ้าหนี้ไม่ไปให้การสอบสวนเกี่ยวกับหนี้สินต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ทั้ง ๆ ที่อยู่ในวิสัยซึ่งเจ้าหนี้สามารถกระทำได้ พฤติการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความไม่เอาใจใส่ของเจ้าหนี้ ดังนี้ เมื่อเจ้าหนี้ไม่มีพยานบุคคลมาให้การสอบสวนต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๐๕ ดังกล่าว ทั้งเจ้าหนี้มิได้นำส่งพยานเอกสารใดในชั้นสอบสวนตามกำหนดนัดต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบ ประกอบกับในหมายนัดของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทุกฉบับได้ระบุข้อความไว้แล้วว่า หากเจ้าหนี้ไม่นำพยานหลักฐานมาให้การสอบสวนตามกำหนดนัด โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบล่วงหน้า ถือว่าเจ้าหนี้ไม่มีพยานหลักฐานและไม่ตั้งใจอ้างพยานหลักฐานอื่นใดอีก เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะพิจารณาทำความเห็นเสนอศาลจากพยานหลักฐานเท่าที่ปรากฏในสำนวนเท่านั้น และเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยังได้ระบุข้อความในหมายนัดฉบับที่ ๒ และที่ ๓ ด้วยว่า การอ้างพยานเอกสารในสำนวนคดีนั้นจะรับฟังเฉพาะต้นฉบับเอกสารหรือสำเนาเอกสารราชการซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่รับรองเท่านั้น ดังนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จึงต้องทำความเห็นไปตามพยานหลักฐานเท่าที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวน ซึ่งปรากฏว่าเจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในมูลหนี้ตามคำพิพากษาของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๔๕๐๐/๒๕๔๕ หนี้กู้ยืม บัญชีเดินสะพัด เบิกเงินเกินบัญชี ขายลดเช็ค คำประกัน และจำนอง แต่เจ้าหนี้มีเพียงสำเนาคำพิพากษา สำเนาหนังสือสัญญาจำนองที่ดินเป็นประกัน และสำเนาโฉนดที่ดินฉบับผู้รับมอบอำนาจเจ้าหนี้รับรองด้วยตนเอง โดยไม่ปรากฏว่าเจ้าหนี้มีหลักฐานแห่งมูลหนี้กู้ยืม บัญชีเดินสะพัด เบิกเงินเกินบัญชี ขายลดเช็ค คำประกัน มาแสดงแต่อย่างใด ทั้งสำเนาคำพิพากษาดังกล่าวไม่มีเจ้าหน้าที่ศาลรับรองความถูกต้อง

แห่งเอกสารนั้น จึงต้องห้ามมิให้รับฟัง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๙๓ ประกอบด้วยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๑๔ กรณีจึงถือว่าเจ้าหนี้ไม่มีพยานหลักฐานใดมานำสืบให้เห็นว่าลูกหนี้ที่ ๑ และที่ ๓ เป็นหนี้เจ้าหนี้ก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือไม่ เพียงใด ข้อเท็จจริงรับฟังไม่ได้ว่า เจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระหนี้ตามคำขอรับชำระหนี้ ที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ ตามความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย อุทธรณ์ของเจ้าหนี้ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ

(ทศนีย์ จันสัญจัย ธรรมเกณฑ์ - มนูญพงศ์ รุจิกันทะ - สมควร วิเชียรวรรณ)

ประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์ - ย่อ
พิสุทธิ ศรีขจร - ตรวจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๑๙๔/๒๕๕๗

ธนาคารออมสิน

โจทก์

นางสาวท อัคราช

กับพวก

จำเลย

ป.วิ.พ. อุทธรณ์ปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกา มาตรา ๒๒๓ ทวิ

พ.ร.บ. วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคร พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๗, ๔๖, ๔๙ วรรคสอง, ๕๑

พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔๖ กำหนดให้ การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีผู้บริโภค ให้อุทธรณ์ ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภค ภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง ประกอบ กับมาตรา ๔๙ วรรคสอง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๕๒ คำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคและศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดี ผู้บริโภคให้เป็นที่สุด” จึงเห็นได้ว่า พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มีเจตนารมณ์ให้คดีผู้บริโภคต้องดำเนินคดีไปตามลำดับชั้นศาลและให้คดี ถึงที่สุดในระดับศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคเท่านั้น เว้นแต่เป็นคดีที่มี ทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกาเกินสองแสนบาทหรือในปัญหาข้อกฎหมาย ซึ่งเกี่ยวพันกับประโยชน์สาธารณะหรือเป็นปัญหาสำคัญอื่นตามที่บัญญัติไว้ ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๔๐ คู่ความอาจยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อขออนุญาตให้ฎีกาพร้อมฎีกาซึ่ง ศาลฎีกาอาจใช้ดุลยพินิจที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตก็ได้ตามบทบัญญัติแห่ง พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๕๑ ดังนั้น คดีผู้บริโภค จะขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคได้ก็แต่เฉพาะกรณี ที่คู่ความยื่นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือ ศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคพร้อมคำร้องขออนุญาตฎีกาต่อศาลชั้นต้น เพื่อส่งให้แก่ศาลฎีกาเพื่อพิจารณา และศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตให้ฎีกาแล้ว

เท่านั้น แม้ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภครหัส พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๗ จะบัญญัติว่า “กระบวนการพิจารณาคดีผู้บริโภคให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ตามมาตรา ๖ ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติ และข้อกำหนดดังกล่าวให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม” ก็ตาม แต่การอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นในคดีผู้บริโภคต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติเรื่องการอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นไว้เป็นพิเศษแล้ว และการอนุญาตให้อุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกาโดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๓ ทวิ ที่ใช้บังคับแก่คดีแพ่งสามัญทั่วไปแตกต่างจากเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ ดังกล่าว บทบัญญัติในเรื่องการอนุญาตให้อุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกาโดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๓ ทวิ จึงไม่สามารถนำมาปรับใช้ในคดีผู้บริโภคซึ่งได้บัญญัติวิธีพิจารณาคดีไว้เป็นพิเศษแล้ว

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสามร่วมกันชำระเงินตามสัญญากู้ยืมเงิน และสัญญาค้ำประกันจำนวน ๗๒,๕๔๔.๗๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๖๙,๙๑๘.๕๙ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

จำเลยทั้งสามขาดนัดยื่นคำให้การ

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชำระเงิน ๗๒,๕๔๔.๗๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๖๙,๙๑๘.๕๙ บาท นับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๖) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยทั้งสามร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ ๓,๐๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้เป็นพับ ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

โจทก์อุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๓ ทวิ

ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคนิพนธ์ว่า ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๔๖ กำหนดให้การอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีผู้บริโภค ให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง ประกอบกับมาตรา ๔๙ วรรคสอง บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๕๒ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคและศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคให้เป็นที่สุด” จึงเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มีเจตนารมณ์ให้คดีผู้บริโภคต้องดำเนินคดีไปตามลำดับชั้นศาลและให้คดีถึงที่สุด ณ ชั้นศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคเท่านั้น เว้นแต่เป็นคดีที่มีทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นฎีกาเกินสองแสนบาทหรือในปัญหาข้อกฎหมายซึ่งเกี่ยวพันกับประโยชน์สาธารณะหรือเป็นปัญหาสำคัญอื่นตามที่บัญญัติไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อ ๔๐ คู่ความอาจยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อขออนุญาตให้ฎีกาพร้อมฎีกาซึ่งศาลฎีกาอาจใช้ดุลยพินิจที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตก็ได้ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๕๑ ดังนั้น คดีผู้บริโภคจะขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคได้ก็แต่เฉพาะกรณีที่คู่ความยื่นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคพร้อมคำร้องขออนุญาตฎีกาต่อศาลชั้นต้นเพื่อส่งให้แก่ศาลฎีกาเพื่อพิจารณาและศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตให้ฎีกาแล้วเท่านั้น แม้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๗ จะบัญญัติว่า “กระบวนการพิจารณาคดีผู้บริโภคให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ตามมาตรา ๖ ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติและข้อกำหนดดังกล่าวให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม” ก็ตาม แต่การอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นในคดีผู้บริโภคต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ใน

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติเรื่องการอุทธรณ์ คำพิพากษาศาลชั้นต้นไว้เป็นพิเศษแล้ว และการอนุญาตให้อุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกาโดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๓ ทวิ ที่ใช้บังคับแก่คดีแพ่งสามัญทั่วไป แตกต่างจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ ดังกล่าว บทบัญญัติในเรื่องการอนุญาตให้อุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกาโดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๓ ทวิ จึงไม่สามารถนำมาปรับใช้ในคดีผู้บริโภคซึ่งได้บัญญัติวิธีพิจารณาคดีไว้เป็นพิเศษแล้ว ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งในรายงานเจ้าหน้าที่ว่าให้รวบรวมถ้อยคำสำนวนส่งศาลฎีกา ซึ่งพอแปลความได้ว่าศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้โจทก์อุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกา จึงเป็นการไม่ชอบ

พิพากษายกคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้รวบรวมถ้อยคำสำนวนส่งศาลฎีกา ให้ศาลชั้นต้นส่งสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ วินิจฉัยชี้ขาดต่อไป ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ รวมสั่งเมื่อมีคำพิพากษา

(สิทธิชัย โชคสวัสดิ์ไพศาล – ชาดิชา ยอครวิบูลย์ – สุรทิน สาเรือง)

ประเสริฐ เสียงสุทิววงศ์ - ย่อ
วินัย เรืองศรี - ตรวจ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๕๓๗/๒๕๕๗

พนักงานอัยการ

จังหวัดร้อยเอ็ด

โจทก์

นายขจรศักดิ์

นิรันดร์ศิริผล

ผู้ร้อง

นายไชยาหรือธนัช

ศรีพลหรือยิ่งธนบดี

จำเลย

ป.พ.พ. ยืมใช้สินเปลือง กู้ยืมเงิน มาตรา ๖๕๐, ๖๕๓

พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔

เมื่อข้อเท็จจริงยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยได้รับเงินตามหนังสือสัญญากู้เงิน หนังสือสัญญากู้เงินทั้งสองฉบับดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วย ป.พ.พ. มาตรา ๖๕๐ วรรคสอง เพราะสัญญากู้เงินย่อมบริบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบทรัพย์สินที่ยืม จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยเป็นหนี้โจทก์ร่วมตามหนังสือสัญญากู้เงินทั้งสองฉบับ การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นการออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริง อันจะเป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

จำเลยให้การปฏิเสธ

ระหว่างพิจารณา นายขจรศักดิ์ ผู้เสียหาย ยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ ศาลชั้นต้นอนุญาต

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ (๑) (๒) (๓) การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ ลงโทษจำคุกกระหนละ ๑ ปี รวม ๒ กระหน
เป็นจำคุก ๒ ปี

จำเลยอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษากลับ ให้ยกฟ้อง

โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่คู่ความมิได้โต้แย้งกันในชั้นนี้ฟังเป็น
ยุติว่า จำเลยลงลายมือชื่อในหนังสือสัญญากู้เงิน และเช็คพิพาททั้งสองฉบับ ต่อมา
เช็คพิพาททั้งสองฉบับดังกล่าวถูกธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน นางสร้อยญา ภริยาจำเลย
เคยกู้ยืมเงินจากโจทก์ร่วมและนางลัดดา ภริยาโจทก์ร่วม โจทก์ร่วมมีอาชีพออกเงินกู้
ให้แก่บุคคลทั่วไป โจทก์ร่วมเคยฟ้องนางสร้อยญาต่อศาลชั้นต้น โดยศาลชั้นต้น
พิพากษานางสร้อยญา มีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิด
จากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ คดีมีปัญหาคือต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์เพียง
ประการเดียวว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องโจทก์หรือไม่ เห็นสมควรวินิจฉัย
เสียก่อนว่า จำเลยได้รับเงินตามหนังสือสัญญากู้เงินจากโจทก์ร่วมหรือไม่ เห็นว่า
การส่งมอบเงินตามหนังสือสัญญากู้เงินมีผลต่อความสมบูรณ์ของสัญญากู้เงิน
โจทก์ร่วมกล่าวอ้างว่าได้ส่งมอบเงินครบถ้วนตามจำนวนในหนังสือสัญญากู้เงิน
ทั้งสองฉบับแล้ว แต่ก็เป็นกรกล่าวอ้างลอย ๆ เท่านั้น โดยไม่มีหลักฐานใดมาแสดง
ต่อศาล ทั้งที่เบิกความต่อศาลว่าได้มีการโอนเงินและชำระเป็นเช็คให้แก่จำเลย
ซึ่งหากมีการดำเนินการดังกล่าวจริง โจทก์และโจทก์ร่วมน่าจะได้นำมาแสดงต่อศาล
เพื่อเป็นพยานหลักฐานสนับสนุนคำพยานโจทก์และโจทก์ร่วมให้มีน้ำหนักยิ่งขึ้น
เนื่องจากคดีนี้จำเลยยังโต้แย้งอยู่ว่าไม่ได้รับเงินตามหนังสือสัญญากู้เงินทั้งสองฉบับ
ดังกล่าว ทั้งโจทก์ร่วมให้จำเลยกู้ยืมเงินเป็นจำนวนมาก เมื่อรวมยอดหนี้ของ
นางสร้อยญาด้วยแล้วเป็นเงินถึง ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาทเศษ โดยไม่มีหลักประกันอื่น
อันเป็นผิดปกติวิสัยของผู้มีอาชีพออกเงินกู้ให้แก่บุคคลทั่วไป ทั้งโจทก์ร่วมยังเบิกความ
ตอบคำถามค้านของทนายจำเลยว่า ในการให้กู้ยืมเงินแก่บุคคลทั่วไปนั้น หากยัง
ไม่นำเงินมาใช้จนครบถ้วนจะไม่ให้กู้ยืมเพิ่มเติมอีก แต่ได้ความจากโจทก์ร่วม
และนางลัดดาเบิกความตอบคำถามค้านของทนายจำเลยว่า นางสร้อยญากู้ยืมเงิน

โจทก์ร่วมจำนวน ๓,๐๙๐,๐๐๐ บาท ต่อมาเมื่อครบกำหนดชำระตามสัญญากู้เงินแล้ว นางสร้อยงามิได้นำเงินมาชำระให้แก่โจทก์ร่วมตามสัญญา แต่โจทก์ร่วมกลับให้จำเลย กู้ยืมเงินอีกจำนวนถึง ๙,๔๓๑,๐๐๐ บาท คำเบิกความของโจทก์ร่วมจึงขัดแย้งกันเอง จนเป็นพิรุธน่าสงสัย เชื่อว่าในวันที่จำเลยลงลายมือชื่อในหนังสือสัญญากู้เงิน ทั้งสองฉบับนั้น จำเลยไม่ได้รับเงินจากโจทก์ร่วม จำเลยลงลายมือชื่อไว้ในเช็คพิพาท ทั้งสองฉบับดังกล่าวเพียงเพื่อเป็นหลักประกันให้แก่โจทก์ร่วมที่นางสร้อยงามิค้างชำระหนี้อยู่กับโจทก์ร่วมเท่านั้น พยานหลักฐานของโจทก์และโจทก์ร่วมยังรับฟังไม่ได้ โดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยได้รับเงินตามหนังสือสัญญากู้เงินทั้งสองฉบับ เมื่อข้อเท็จจริงยังฟังไม่ได้ว่าจำเลยได้รับเงินตามหนังสือสัญญากู้เงินทั้งสองฉบับ หนังสือสัญญากู้เงินทั้งสองฉบับดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๐ วรรคสอง เพราะสัญญากู้เงินย่อมบริบูรณ์ต่อเมื่อส่งมอบทรัพย์สินที่ยืม จึงถือไม่ได้ว่าจำเลยเป็นหนี้โจทก์ร่วมตามหนังสือสัญญากู้เงิน ทั้งสองฉบับ การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นการออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริง อันจะเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๔ ตามฟ้อง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษายกฟ้องมานั้น ชอบแล้ว ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน

(ประทับ เฉลิมภัทรกุล – พิศล พิรุณ – มานัส เหลืองประเสริฐ)

ประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์ - ย่อ

วิชิต สิริธรรมชโย - ตรวจ